

Älvborgarna

NR 2 • 2013

Nytt fokus på skärgårdsskjutfältet

- Mikael Åkerström åter på plats
- Mässkvällar och subalterner
- FMLOG – materielförsörjning
- PB 8 – Hemvärnets nya redskap
- FMU – Förberedande militärutbildning
- GMU – Grundläggande militärutbildning

Senast jag skrev i tidningen Älvsborgarna var ett år sedan. Då sa jag: "Ja, så har vi kommit till den delen av året då det är som mest snärjigt, när allt ska vara klart till ledigheten och man ska "knyta ihop säcken" för året". Detta för att i januari börja på en ny kula med nya utmaningar". Nu är jag här igen och det är precis samma känsla och budskap nu som då.

Afghanistan, där jag var i sju månader, kan jag summera med att det var mycket intressant för mig och att det nu är skönt att vara hemma igen.

Mikael Åkerström i Afghanistan. Bild Försvarsmakten.

Men låt mig börja med det som ni säkert läst eller hört talas, tvångsinlösen av Kängsö. Expropriationsansökningarna lämnades in till regeringen den 27 november av Fortifikationsverket på uppdrag av Försvarsmakten. Denna viktiga fråga som vi arbetat intensivt med under en längre tid i en mindre krets.

DETTA BESKRIVER frågan; Skjutfältet i södra skärgården är viktigt för Försvarsmakten. Våra förband måste på plats ges möjlighet att öva i uppgiften att skydda Göteborg och dess viktiga hamninlopp. Det är det enda skärgårdsskjutfältet på västkusten där vi kan ha övningar med skarpskjutning. Utan Kängsö blir skjutfältet för litet för att öva med större enheter, vilket är nödvändigt för att upprätthålla stridsförmågan. Kängsö är ett viktigt nav. Det är härifrån övningar leds och säkerheten övervakas. På ön finns också en basstruktur uppbyggd med hamn, förlägningsplatser samt kök och matsal.

TVÅ ANSÖKNINGAR om expropriation har lämnats in. Den ena handlar om att staten ska äga fastigheten Brännö S:86 (Kängsö). Den andra syftar till att Försvarsmakten ska ha rätt att avlysa vissa vattenområden, holmar och skär vid skarpskjutning.

Min övertygelse och förhoppning är att vi ska öva i skärgårdsmiljön, fortsätta använda Kängsö som nav och att vi kan samexistera med övriga intressen och intressenter i Göteborgs södra skärgård. Att inte låta våra förband träna med den utrustning de ska använda i ett skarpt läge är som att säga till violinsolisten i symfoniorkestern att hon bara får spela under konserterna. Däremellan får övning ske – men då utan stråke.

LÅT MIG ÄVEN berömma Sjukhuskompanierna som under detta år arbetat intensivt med sin uppbyggnad. När vi startade i slutet av januari var det 16 anställda, nu är det 67 nya arbetskollegor som verkar på Käringberget och runt årsskiftet skall vi vara cirka 110 anställda och vi börjar då närma oss fullbemannning inför Nordic Battlegroup 15.

Jag vill också gratulera hemvärnsbataljonerna till sin framgångsrika verksamhet under året. Särskilt vill jag framhålla övning Emerentia och den succé som ert deltagande var.

Nu önskar jag er en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR och väl mött 2014.

MIKAEL ÅKERSTRÖM

KONTAKTUPPGIFTER

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, tel 031-69 21 82), Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, tel 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Kaj Modig, tel 031-26 54 80). Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA, kontakta Bertil Kärnefelt tel 031-322 49 06 eller Jan Berner 0707-71 10 02. Ansvarig utgivare är Fred Backlund.

Redaktör är Peter Andersson/ Erik Pousar, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda.

Omslagsbilden med det oladdade GRG:et blickar ut från Kängsö över det omdiskuterade Skärgårdsskjutfältet som varit i bruk i över 70 år. Se Mikael Åkerströms text här intill.

Kamrater!

Ännu ett år lider mot sitt slut och jag kan konstatera att det fortsatt råder en mycket positiv anda i våra bataljoner vilket gläder mig.

Det har varit ett intensivt år med mängder av övningstillfällen. KFÖ-systemet, som nu är permanent infört, fortsätter att infria våra och våra uppdragsgivares förväntningar på dugliga, uppfyllda förband. Grundläggande Militär Utbildning (GMU) är nu vårt system för att utbilda nya soldater till förbanden. Under året, uppdelat på fyra plutoner, har vi utbildat cirka hundratjugo rekryter där samtliga valt fortsatt engagemang inom våra förband och även hunnit göra sin första övning med sin nya bataljon. Våra erfarenheter är bara positiva, GMU fungerar väl hos oss i Göteborg, men kräver att chefer och äldre kollegor i förbanden tar sig an de nya soldaterna och genomför fortsatt utbildning och överför erfarenhet. Det är så vi kommer att skapa en bra mix av rutinerat och nytt i våra redan dugliga bataljoner.

UNDER HÖSTEN har vi genomfört ett helt nytt uppdrag som du kan läsa om i en särskild artikel. Förberedande Militär Utbildning (FMU) är ett uppdrag som genomförts i samarbete med arbetsförmedlingen. Unga killar och tjejer, som har ursprung utanför Europa och svenskt medborgarskap, har varit hos oss under tio veckor för att lära känna FM och läsa ett civilt ämne. Många farhågor fanns inför denna utbildning, men jag kan bara konstatera att det har gått fantastiskt bra och det var stolta elever som lämnade oss efter sina tio veckor vid Göteborgs garnison. Att resultatet blev så bra beror på gott intresse från soldaterna och inte minst på alla dugliga och engagerade befäl. Flertalet kommer ur våra egna bataljoner och med en bra civil kompetens. Min uppfattning är att när FM vill medverka och bidra till integration och mångfald, så har FMU visat på mycket gott resultat.

Jag har redan tidigare sagt att hemvärnsbataljonerna nu är prioriterad verksamhet i Försvarsmakten, vilket vi fortsatt kunnat se under året som gått.

JAG KAN NU KONSTATERA att det vi under en lägre tid saknat, krigsplan-

läggning, civilmilitär samverkan och mobiliseringsplanering, nu genomförs med hög precision. Här utgör våra bataljoner grunden för det Nationella försvaret och har kommit långt med planering och även övningar. Personligen tror jag att detta är avgörande för att fortsatt kunna rekrytera nya soldater och även motivera alla våra dugliga soldater att fortsatt utveckla sig själva och förbanden.

TILLFÖRSELN AV VÅRT NYA transportmedel, MB Sprint/PB8, har påbörjats till respektive grupp. Mer om dessa fordon kan ni läsa i Peter Wallers artikel. Även våra nya sambandssystem, nytt gruppradiosystem och RAKEL sambandssystem, har börjat levereras. Detta kommer inte bara att medföra en avsevärd förbättring avseende förbandens taktiska rörlighet och en ökad ledningsförmåga både inom och mellan förbanden. Det gör även att tilltro och motivation ökar hos våra dugliga soldater och befäl.

Intresset för att besöka och ta del av våra förbands utveckling är fortsatt stort, vilket vi märkte tydligt under övning EMERENTIA i våras.

Under hösten har vi haft fint besök då försvarsministern besökte 44:e hemvärnsbataljonen och Älvsborgs Regementes kamratförening. Försvarsministern startade med att besöka vårt nya fina bataljonsförråd, Älvsborgshuset och 44:e hemvärnsbataljonen under nästan två timmar. Ett mycket bra besök med en väldigt intresserad och engagerad försvarsminister, där bataljonschefen Tomas Larsson och undertecknad fick möjligheter att beskriva våra bataljoners förmågor och fortsatta utveckling.

Som avslutning på besöket överräcktes Försvarsministerns sköld till bataljonchefen. Att en hemvärnsbataljon får Försvarsministerns sköld torde vara relativt

ovanligt och skölden pryder nu bataljonens lokaler i Borås.

UNDER KVÄLLEN genomförde Försvarsministern ett besök hos Älvsborgs Regementes kamratförening och bjöds där på ärtsoppa för att sedan hålla ett mycket uppskattat föredrag om Försvarsmakten idag.

Detta sammantaget gör att jag tycker att vi fortsatt skall se positivt på utvecklingen av våra förband, både vad det gäller personal och materiel.

Jag har i varje nummer av vår tidning talat om att rekrytering är vår stora utmaning och här vill jag nu särskilt ta upp vår och Försvarsmaktens oförmåga att rekrytera de soldater som varit anställda och slutar. Bara en bråkdel har valt att fortsätta sin tjänstgöring i hemvärnsförbanden och det förstår vi alla vilket humanslöseri det är. Jag tror inte det är ovilja utan dålig information om vår verksamhet. Hjälp till och sprid den goda informationen om förbandens förmåga i din omgivning och bidra till att vi i Göteborgs- och Sjuhäradsbygden fortsatt är riksledande vad gäller att rekrytera och utbilda hemvärnsförband.

Jag önskar er alla en riktigt GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR!

LARS-GUNNAR OLSSON
Chef Elfsborgsgruppen

Foto: Eva Bläckeryd

Sprintern PB 8

har äntligen kommit

För att travestera Churchill; Aldrig har så många spekulerat och tyckt sig veta trots att så få sett den i verkligheten och det kom inte så mycket som det var tänkt, utan fyra av de 16+1 som Elfsborgsgruppen var lovade senast i tredje kvartalet 2013. Men fyra är bättre än inget.

■ **UNDER 42.a** hemvärnsbataljonens KFÖ vecka 39 genomfördes den första Sprinter HV-utbildningen genom tiderna i Elfsborgsgruppens regi.

Det nya fordonet är baserat på Mercedes Sprinter 516 CDI 4x4. Totalvikten är fem ton. Normalt sker drivningen via bakhjulen, men vid slirning kopplas framhjulsdriiften in automatiskt. Fordonet är försett med tvillingmontage på bakre axel, med andra ord två hjul på varje sida. Fordonet har automatväxel med lågväxel och det finns plats för åtta passagerare. Påbyggnaden är anpassad för vapen, maskeringsnät, vattendunk, hund, m.m.

För att framföra fordonet civilt krävs B-körkort om det är taget före 1 juli 1996 alternativt C1-kort om det är taget senare. Militärt så är Hemvärdet fortfarande undantaget rätt körkortsklass från trafikförordningen – med andra ord så kan en förare i Hemvärdet köra på lägst B-körkort, men det krävs också ett militärt förarbevis som är giltigt och har rätt fordonsslag och klass för fordonstypen.

Detta medför att förarna på Sprintern, som har beteckningen PB8, måste ha utbildning på antingen en typfordonskurs (32 timmar) eller en grundkurs (104 timmar) allt enligt de riktlinjer som Försvarets Logistik- och Motorskola tagit fram.

Typfordonskurs för 42.a Hv-bat

Huvuddelen av bataljonen ryckte in på torsdagen och där fanns våra sex blivande PB8-förare. Veckan innan hade våra bilar kommit, vilket gjorde att det planerade fallet "Minibuss" utgick. Vi samlades i motorlektionssalen, där jag själv samt FömedC's trafiksäkerhetschef, Kn Anders Portinsson hälsade eleverna välkomna. Vid det här laget hade bataljonen i övrigt lämnat Göteborg för att framrycka till

övningsområde Mästocka skjutfält, så vi var ensamma hemma och hade gott om utrymme för att genomföra våra övningar.

Eftersom detta var den första kursen så fick eleverna bli lite av försökskaniner på upplägget.

Då samtliga hade förarbevis sedan tidigare så blev kursupplägget mer av praktisk karaktär än teoretiskt. Dag ett var det presentation av fordonet där eleverna fick ett frågeformulär med frågor som skulle besvaras. Under cirka två timmar var det mycket letande efter varningstrianglar, domkrafter, reservhjul m.m. Även glödlampsbyte fram och bak stod på menyn. Efter detta var det genomgång av åtgärder före körning, säkerhets-

Våra spårningsexperten har det gott i nya bilen

kontroll, lastutrymme samt "konkörning" för att hitta vridcentra och "hörnen" på bilen. På kvällen genomfördes första körpasset i Göteborgs ytterområden, som blandades med både dager och mörkerkörning.

På fredag förmiddag började vi med vårt stationssystem med praktiska övningar, t ex däckbyte och montering av bår. Det var ett evigt kånkande på reservdäck och stolar. När det gäller montage av bår så har tyvärr inte Sprintern det eminenta systemet "STOW'N GO", utan här får man ta ur de stolar som man behöver få bort för att få plats med båren. Men möjligheten finns alltså att "bygga om" Sprintern till sjuktransport. På eftermiddagen genomfördes en längre marsch bland annat på, som det står i kursplanen, sämre grusväg. Komforten på grusvägen med så kallade potthål var förvånansvärd bra, det var knappt att man märkte ojämnheter på vägen.

Fredag kväll tillägnades den bortglömda traditionen fordonsvård. Alla 28 punkterna i särskild tillsyn genomfördes. Det är nog många som rynkar på ögonbrynen när de läser 28 punkter då man tror att det är en vanlig personbil. Dock för man inte glömma att PB8 är en standardbil som är omgjord till ett militärt trupptransportfordon med många specialfunktioner som skall kontrolleras och vårdas.

Halkkörning på Stora Holm

Lördagen blev ett enda långt körpass. Soldaterna fick på förmiddagen känna på stadskörning, för att efter lunch lasta 25-litersdunkar med vatten inför halkkörningen på Stora Holm. Väl framme så på börjades övningen "torr halka" med ett undanmanöverhinder. Detta ledde vi själva, men efter cirka en timma så var det dags att ge sig ut i det hala underlaget. Detta moment

Vårt nya redskap för optimerad verksamhet

leds av befintlig personal på Stora Holm, men det är vi som är övningsledare och ansvariga på plats. Man kan säga att bilarna var mycket stabila vid halkkörningen, men när de kommer upp i hastighet så märker man av deras stora tyngd.

Det är inte lätt att få hejd på dessa ekipage, trots en massa tekniska hjälpmedel som bromsassistentsystem, antispinn, antisladd, lastberoende antisladd, m.m. Listan kan göras lång på alla dessa tekniska finesser. Trots detta så skall man komma ihåg att oavsett tekniken så bestämmer hastigheten, avstånd till medtrafikanterna samt bra däck om man skall lyckas att klara sig i trafiken. Alltså omdöme!

Söndagen började med ett skriftligt prov och därefter så påbörjades iord-

ningställandet för visningen för den hemkommande bataljonen. Meningarna bland soldaterna var delade om detta gruppfordon. En del hade nog hoppats på "Galten", Pansarterrängbil 203, andra var nöjda med att slippa åka på flaket på en "veteranbil" (TGB 20).

Slutsatser och erfarenheter

Trots att PB8 har fyrhjulsdraft samt lågväxel så är inte fordonet en terrängbil då markfrigången bara är 18 centimeter. Här måste både utbildningsgrupper och hemvärnsförbanden tänka om när det

gäller övning och nyttjande av fordonet då det inte är splitterskyddat. Inte heller kan vapen användas vid marsch och transport, som TGB 20 där man

kunde ha en Ksp 58 på taket.

Samtidigt måste hemvärnsgruppen lära av pansarskyttegruppen, som var liksom "ett" med sin besättning och fordon. Det är inte bara föraren som har ansvaret för fordonet, utan här måste gruppen vara behjälplig ex vid hjulbyte. Eftersom bilen är levererad med en domkraft för 3,3 ton, så måste bilen lastats ur om det blivit punktering på ett bakdäck. Med andra ord måste några ur gruppen lasta ur bilen, någon ta ner reservhjulet som sitter under bilen, någon påbörja avtagande av trasigt hjul m.m. personbil.

Med andra ord, fordonet skall stå i centrum inom gruppen liksom vid Pansarskytte, men användas som ett oskyddat trupptransportfordon som inom infanteriet.

KN PETER WALLER
 Militär trafiklärare,
 FömedC/Elfsborgsgruppen

” Fordonet skall stå i centrum inom gruppen.

Den fysiska fostran är en viktig del av FMU

FMU – nu i Göteborg

Under tio veckor i höst har vi på Elfsborgsgruppen, för första gången, haft förmånen att genomföra en Förberedande Militär Utbildning (FMU). Den är resultatet av det samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försvarsmakten som pågått sedan 2011 och riktar sig till långtidsarbetslösa ungdomar med utomeuropeisk bakgrund. Ett första steg att utvidga rekryteringen till GMU.

■ **FÖRRA ÅRET** genomfördes motsvarande utbildning i Skövde, Halmstad, Boden och Karlskrona. I år är det bland annat Göteborgs tur. Kostnaderna för Försvarsmakten begränsas av att de som deltar får aktivitetsstöd och hemresor betalda av Arbetsförmedlingen. Vi står för den militära utbildningen samt kost och logi.

Målet är att bredda rekryteringsbasen för Försvarsmakten i allmänhet och GMU i synnerhet. Om vi i framtiden skall klara personalförsörjningen på ett bra sätt har vi inte råd att bortse från nödvändigheten av att även nå ut till grupper som traditionellt inte har en lika tydlig koppling till Försvarsmakten genom att föräldrar och släktingar gjort svensk värnplikt. Möjligheterna att dra nytta av specifika språkkunskaper skall heller inte underskattas. I en tid då mycket av vår verksamhet bedrivs i andra delar av världen, vore det olyckligt om vi inte utnyttjade de resurser nysvenskarna utgör. De 51 deltagarna

har rötter i sammanlagt 32 länder och behärskar 31 språk, något som säger en hel del om bredden i den kulturella kunskapsbank de utgör.

Mycket tid och kraft har lagts på den fysiska träningen och under vecka 46 genomfördes en slutövning med en avslutande strapats. Ren stridsutbildning kan visserligen inte komma ifråga, eftersom deltagarna inte genomgått någon traditionell säkerhetsgranskning, men det är ändå viktigt att förmedla kunskap om hur ett militärt förband är uppbyggt och hur det är tänkt att användas. För att även få en övergripande bild av vad som kan vänta i förlängningen av en eventuell GMU har ett studiebesök i Halmstad och ett i Skövde genomförts. I Skövde fick såväl träningsregementet som P4 visa upp sig medan besöket i Halmstad belyste såväl luftvärnets som flygvapnets arbetsuppgifter. I Göteborg har det blivit möjligt att öva i skärgårdsmiljö med stridsbåtar liksom att titta närmare på vad sjukvårdstjänsten innebär. Även brandskyddsutbildning och CBRN-tjänst, med bland annat täthetsprov, har genomförts.

Tanken är att verksamheten dels skall ge en inblick i vad en GMU innebär och vad den så småningom kan leda till i form av en anställning, dels ge individen möjlighet att läsa upp de gymnasiekurser han eller hon saknar för att kunna söka en GMU. Hälften av utbildningstiden har därför ägnats åt civila studier. Dessa har bedrivits av en privat utbildningsfirma (Humanus) och examinationen skedde av Prövningsenheten i Göteborg. De nationella gymnasiekurser som varit aktuella är Svenska A, Samhällskun-

skap A, Engelska A och Matematik A. Studieresultatet har genomgående varit mycket goda och de allra flesta har klarat proven. Några har till och med klarat flera kurser trots den knappa tid som stått till förfogande. De som redan var klara med sina ämnen när de kom till utbildningen har fått möjlighet att istället läsa en kurs i tillämpat ledarskap och en i internationell krishantering.

Sammantaget är vi nöjda med utfallet och de insatser som deltagarna gjort och hoppas få möjlighet att genomföra fler FMU:er vid Elfsborgsgruppen i framtiden.

JONAS LIDÉN
Stf Kompch

Förläggningstjänst är ett ypperligt för att öva ihop plutonerna och få den enskilde att inse behovet av samarbete

EBG:s delegater, fr v – Stefan Caplan, Jerry Hammarberg, Margareta Andersson, John Malkki, Jan Andersson, Jan Fernborg, Lennart Rosquist, Mikael Åkerström, Emil Trollvik, Annelie Svensson, Mats Staffas, Håkan Boström, Robert Kartler och L-G Olsson.

Bild Mats Jonsson.

Rikshemvärnstinget 2013 i Södertälje

Helgen den 8-10 november hölls 2013 års Rikshemvärnsting. Alla svenska hemvärnsbataljoner representerades av vardera två valda delegater. Även fanns en representant med från respektive utbildningsgrupp.

Vad gjorde man där då?

Merparten av tiden vid årets tingsförhandlingar som genomfördes på Hotell Skogshöjd upptogs av den stora mängd motioner som inkommit, 105 stycken. Att jämföra med 2011 års ting, då 76 motioner inkom. Funderingar fanns om tiden skulle räcka till men det visade sig att det gjorde den. Behandlingen av motionerna under tinget gick mycket fort och det gällde som delegat att hela tiden vara alert. Fönstret där man kunde komma med synpunkter var knappt tilltaget, men inga voter krävdes.

Då kanske läsaren undrar om mötesordföranden, brigadgeneral Roland Ekenberg, struntade i demokratin och fullständigt körde över tingsdelegaterna? Eller om delegaterna satt och sov trots allt?

Nejdå, anledningen till att tingsförhandlingarna flöt på så smidigt var dels att kvaliteten på motionerna successivt har förbättrats och att ett gediget arbete hade lagts ner av delegaterna med arbetet i sina utskott före förhandlingarna.

Elfsborgsgruppens tingsdelegater fanns representerade i samtliga utskott, utom i materialutskottet. Vi hade några veckor innan tinget träffats vid sammanlagt två tillfällen på hemmaplan, gått igenom och diskuterat motionerna för att ha med oss EBG:s synpunkter. Dels tittade man på själva motionen och framför allt synades och värderades Rikshemvärnsrådets yttranden.

Vissa utskott hade färre motioner att behandla än andra, men det betydde inte att de var färdiga snabbare – kring vissa motioner blev diskussionerna många och långa. Sett till mängden inkomna motioner så är det materiel-frågor som engagerar hemvärnssoldaten allra mest. Men dessa motioner gick allra snabbast att behandla under förhandlingarna. En hel del materiel-motioner ansågs som redan besvarade eftersom det som efterfrågats redan är ”på gång”. En del andra saker bifölls och sågs som självklara, eftersom alla soldater inom FM – oavsett var och hur du tjänstgör – ska ha samma utrustning. Vid utrustningsfrågor vet vi sedan tidigare att själva anskaffningsprocessen inom FM är komplicerad och oftast ganska långdragen, vilket gör att man ibland får vänta länge. Detta kan varken Rikshemvärnsrådet eller Rikshemvärnstinget göra något åt utan är något som man får diskutera och lösa lokalt på sin utbildningsgrupp.

Mätt i omfattningen på diskussioner, så engagerar också frågor om ersättning, utbildning och personal

de svenska hemvärnssoldaterna. Vid förhandlingarna blev det kring dessa frågor lite mer debatt, vilket engagerade många delegater. Mer om vilka motioner som bifölls, det vill säga vad det nyvalda Rikshemvärnsrådet ska arbeta med de närmaste två åren, finner du i separat artikel.

Alla var där

Utöver tingsdelegaterna så var även förbands- och utbildningsgrupchefer inbjudna liksom representanter för frivilligorganisationer och många andra. ÖB Sverker Göranson höll ett anförande på fredagen och på lördagen gjorde försvarsministern, Karin Enström, detsamma. I båda fallen fanns även utrymme för frågestund. Även huvudsekreteraren i Försvarsberedningens arbete, Tommy Åkesson höll ett anförande, liksom Försvarsutskottets ordförande, Peter Hultqvist, som höll sitt anförande på söndagen.

Ceremoniellt fönster

Vid årets Rikshemvärnsting högtidlighölls Svenska Röda Korsets bidrag till Hemvärnets verksamhet med anledning av att man nu avslutar detta kapitel efter drygt 70 år. Jonas Prawitz från Röda Korset erhöll gåvor och förärdades även Hemvärnets kungliga förtjänstmedalj av general Ekenberg. Förtjänstmedaljer delades också ut bl.a. till rikslottachefen Anette Rihagen, generalsekreteraren för Frivilliga Flygkåren (FFK) Lennart Myhlback och till riksbilklårchefen Reidun Eklöv. Jan-Olof Svensson, Centrala

Musikrådet, erhöj Hemvärnets förtjänstmedalj i silver.

Även Hemvärnsbefälens Riksförbund (HBR) delade ut Petrimedalj i silver till Ingrid Almgard från Kungsbacka och till Jan Andersson från Borås. Båda har under ett stort antal år lagt ner mycket arbete inom ramen för medinflytandefrågorna i Hemvärnet. Jan har den senaste tvåårsperioden varit ersättare i Rikshemvärnsrådet och tillika sammankallande i museiutskottet, medan Ingrid varit ordinarie ledamot i Rikshemvärnsrådet under två mandatperioder och har också suttit med i verkställande utskottet.

Petrimedalj i brons delades ut till Bo Wallin och Margaretha Krafft, båda från Rikshemvärnsavdelningen och till Margareta Andersson, Göteborg, som efter en mandatperiod lämnar sin plats i Rikshemvärnsrådet.

Övrigt innehåll

Tingsförhandlingarna innehöll också annan viktig formalia. Verksamhets-

berättelserna för de senaste två åren gick igenom och godkändes, liksom Rikshemvärnsrådets räkenskaper. Ordinarie ledamöter i Rikshemvärnsrådet avtackades och ett nytt Rikshemvärnsråd valdes.

Elfsborgsgruppen upphov sin stämma

Innan årets Rikshemvärnsting kunde EBG konstatera att valberedningen inte nominerat någon representant, vare sig ordinarie eller ersättare, från oss. Med tanke på att gruppen har fyra bataljoner och en ganska stor numerär av soldater och det i det nya förslaget fanns både två och tre delegater från samma grupp föreslagna, upplevdes inte det som optimalt. Hade förslaget gått igenom hade de närmaste ledamöterna i Rikshemvärnsrådet funnits i södra Halland och i Dalsland. Vid val av ordinarie ledamöter till Rikshemvärnsrådet 2013-2015 la förste vice ordförande i hemvärnsrådet, John Malkki, in veto om detta och föreslog i stället Robert Kartler, 43 HvBat, som

ordinarie ledamot istället för en annan föreslagen person. Diskussioner vidtog men tingsdelegaterna gick på EBG:s linje och Robert Kartler valdes in som ordinarie ledamot i Rikshemvärnsrådet 2013-2015.

Vad ska det nya Rikshemvärnsrådet arbeta med?

En stor sak som det nya rådet ska arbeta med är att förbereda Hemvärnets 75-årsjubileum, som genomförs 2015. Minnesgoda läsare kanske kommer ihåg att 70-årsjubileet firades med pompa och ståt och vilka planer som finns för 75-årsjubileet är i skrivande stund ännu bara på planeringsstadiet.

Rådet ska också fortsätta att förvalta sitt kapital, sitt museum och tidningen Hemvärnet. Icke att för glömma så ska också rådet hantera de motioner som antingen rådet själv direkt har bifallit och även de motioner där tinget röstade emot Rikshemvärnsrådet och biföll motioner som Rikshemvärnsrådet yrkat avslag på.

De motioner som Rikshemvärnsrådet biföll är:

E 7; Förenkla för soldater att lämna sina SGI-uppgifter till sin utbildningsgrupp; Försvarsmakten kontaktar Försäkringskassan för att få till en lösning med automatisk överföring av uppgifterna till PRIO. Den enskilde soldaten måste dock ansvara för att Försäkringskassan har aktuella inkomstuppgifter.

O6; Hundsjukvårdsansvar inom hemvärnsförbanden; Rådet stöder inrättandet av en arbetsgrupp för utredning av frågorna kring detta eftersom man i nuläget hänvisas till civil veterinär.

M7:1-3; Slipade glas till skyddsmask, insats i skyddsmask för glasögon samt synhjälpmedel till hemvärnssoldater; Rådet anser det vara en självklarhet att soldaten har den materiel som krävs för att lösa sina uppgifter enligt KFS (krigsförbandsspecifikationen).

M8; Fästingmedel till hund; Rådet anser att Hemvärnets tjänstehundar ska ha det skydd som krävs för tjänsten enligt KFS. För-

svarsmakten får reglera det praktiska i frågan.

M12; Tasskydd till hund; Rådet ser det som viktigt att hunden har rätt utrustning för att undvika skador. Hundarna ska kunna verka i alla miljöer som anges i KFS.

M13; Avspärrningsmateriel till utökade skyddsobjekt; avser avspärrningsband med tryckt information om gällande lagrum samt att tillträdes- och fotoförbud råder. Rådet delar principerna i motionen och anser att detta behöver tillgodoses. Detaljer i utformningen åligger FM att bestämma.

M15:1-2; Inför snöskoter på insatskompanier samt förarbevis för skoter; motionen pekar på ett behov för att säkerställa ordonnanstjänsten vid särskilda vinterförhållanden. Rådet delar principerna i motionen och anser att behovet behöver tillgodoses. Detaljer i utformningen åligger FM att bestämma och att frågan också övervägs i arbetet med KFS18.

M17:2; Flerbruksficka, liten; att duellfickan för AK5-magasin på västen byts ut till flerbruksficka liten.

M35; Mässdräkt till Hemvärnet; Rådet anser att det är en viktig symbolfråga att hemvärnsbefäl liksom andra befälskategorier i FM ska få rätt att bära arméns mässdräkt, från 1:e sergeants grad och anskaffad på egen bekostnad. Om meningsskiljaktigheter finns inom FM är Rådet villigt att driva frågan. Det krävs ett särskilt beslut från FM att hemvärnsbefäl ska få bära mässdräkt då hv-befäl inte klassas som officer.

U16:1-2; Validering (att öka valideringen av civil utbildning) respektive validering av kompetens på lokal nivå; Rådet anger att regelverk för validering av kunskaper redan finns, men att den praktiska tillämpningen om hur validering ska gå till är oklar för många. Rådet anser att beskrivning av hur ett valideringsärende ska gå till ska läggas till rikshemvärnschefens anvisningar.

De motioner där Rikshemvärnstinget var av annan åsikt än Rikshemvärnsrådet är:

M11:1; Införandet av ett vårdssystem för Hemvärnet; Rådet ansåg frågan vara besvarad och anser att materieltillsyn ska genomföras så rationellt som möjligt. Frågeställningen är identifierad och ett logistikkoncept ska tas fram för Hv. Rikshemvärnstinget biföll motionen.

M17:2; Flerbruksficka liten; att duellfickan för AK5-magasin på västen byts ut till flerbruksficka liten. Rikshemvärnsrådet yrkade avslag med anledning av att en nyanskaffning inte står i rimlig proportion till nyttan. Tinget biföll dock motionen.

M26; Införskaffande av mindre storlek på skyddshandskar än nuvarande storlek S; Rådet ansåg att motionen skulle anses som besvarad eftersom frågan ska lösas inom ramen för FM:s utvecklingsarbete. Tinget ansåg dock att motionen ska bifallas eftersom all personal inom Försvarsmakten ska behandlas lika.

M32; Hölster för flygbruk HV flyget; Rådet yrkade på avslag

eftersom man anser att kostnaden för detta inte står i rimlig proportion till nyttan. Rikshemvärnstinget yrkade på bifall.

E8:1, 8:3; Anpassning av arvode till instruktörer respektive höjning av instruktörsarvode; Rådet yrkade på avslag eftersom en genomlysning av arvodena gjorts tidigare. Dock valde tinget att bifalla båda motionerna.

U7; Förtydligande av HvSS kursbeskrivningar till "civilt språk"; Rådet ansåg att frågan var besvarad eftersom HvSS håller på att skapa kursbevis/intyg med översiktlig beskrivning av kursinnehåll. Tinget ansåg att frågan är viktig och biföll motionen.

U15; Ungdomsutbildningen ska vara meriterande inför GMU; Rådet ansåg motionen vara besvarad eftersom att ett utredningsarbete pågår inom FM. Man ser det också som anmärkningsvärt att inget händer. Tinget ansåg att motionen skulle bifallas för att "öka trycket" på utredarna.

P2; FM-legitimation till bataljonsledningar och kompaniledningar i Hemvärnet; Rådet ansåg att tjänstekort till berörda grupper medför omotiverat höga kostnader. Tinget ansåg dock att motionen skulle bifallas.

P4:1-2; Extra Hv-soldater respektive medge placering av GSS-T som extra hemvärnssoldater; Rådet ansåg att motionerna skulle avslås eftersom den enskilde endast kan ha en krigsbefattning och att KFÖ-systemet syftar till att ge samövade krigsförband. Man ser det också som omotiverat ur arbetsmiljöperspektiv att lägga ytterligare börda på Hv-förbanden att utbilda fler soldater än de man har resurser att använda i verksamheten. Rikshemvärnstinget ansåg att motionerna skulle bifallas.

Det nya Rikshemvärnsrådet har som synes mycket att arbeta med under de kommande två åren. Håller trenden i sig så kommer troligtvis ännu fler motioner att skickas in till Rikshemvärnstinget 2015 – har du några idéer redan nu så tveka inte att skriva ner dem!

Vad hände med de motioner som bifölls vid Rikshemvärnstinget 2011?

MI1; Utredningsgrupp för anpassning och modernisering av medinflytandeverksamheten; Motionens förslag ligger i linje med den proposition som rådet ställde till Rikshemvärnstinget 2011. Arbetsgruppen för medinflytande har arbetat med frågorna och antalet Hemvärnsråd är nu 15 (mot tidigare 22), det finns ett utbildningsmaterial kring medinflytande och vissa justeringar ska göras. Medinflytandeverksamheten kommer att bli en tydligare punkt vid Rikshemvärnschefens inspektioner av verksamheten.

P1; Avskaffande av tvingande medlemskap (kollektivanslutning) i frivillig försvarsorganisation för avtalspersonal i hemvärnet; Rådet ger motionären rätt i sak, men konstaterar att det för närvarande saknas möjlighe-

ter att genomföra förslaget. Det är en komplex fråga som inte kan påverkas, då det bl.a. kräver lagändringar.

U6:4; Justering av avtalsdagar för sektionschefer i bataljonsstaber (C S1 – C S6); Frågan har behandlats i samband med uppföljning av KFÖ-systemet och man har valt att inte besluta i linje med vad motionen föreslår. Avtalsdagarna ändras alltså inte.

U 8; Gemensam nationell mall för utvärdering av KFÖ och SÖF; En arbetsgrupp inom Rådet har arbetat med frågan och ser att förslaget skulle innebära mycket merarbete för Rikshemvärnsavdelningen. Arbetsgruppen ser dock inget hinder för att en nationell mall tas fram till stöd för skapande av lokala utvärderingar i form av medarbetarenkäter. Dessa ska användas för utvärderingar på kompani- och bataljonnivå.

Fyra motioner: M11; Nytt och bättre kroppsskydd till HV bevakningskompanier – M12; Knäskydd – M13; Skyddsglasögon – M20; Tillförsel av T-shirt som personlig utrustning – M21; Underkläder till kvinnor

Allt materiel finns numer infört på grundutrustningskortet. Undantaget är dock skyddsglasögon. Som bekant förbjöds de befintliga för en tid sedan. Skyddsglasögon 6 finns som "pott" på utbildningsgrupperna. Leveranser fortgår och glasögonen ska på sikt föras på grundutrustningskortet.

Kom ihåg att du som soldat alltid kan ta upp frågor kring materiel och utrustning inom ramen för medinflytandet!

MARGARETA ANDERSSON
Rikshemvärnsrådsledamot

Jubileum på Käsö:

Nya Älvsborgs hemvärnsbåtkompani 10 år

Bild: Christopher Ryblom, stridsbåtsförare

En omfattande reformering av Hemvärdet påbörjades i början i 00-talet. Som markerar för denna strävan om döptes hemvärnskretsarna till hemvärnsbataljoner och hemvärnsområdena till hemvärnskompanier. Få anade vid denna tid omfattningen av det stålbad som Försvarsmakten skulle genomgå.

■ **ÅR 2000** var hemvärnsorganisationen i Göteborg landets minsta och ansvarade för fyra av 130 bataljoner. I dag, 13 år senare, är förhållandet tre av 40! Utöver att vara erkänt duktiga sticker Göteborgsbataljonerna ut genom att vara de med lägst medelålder i landet. Tillsammans med den bataljon som organiseras i Sjuhäradsområdet ingår de i Elfsborgsgruppen som sammantaget är landets största hemvärnsorganisation.

Omvandlingen från minst till störst kan primärt härledas till två förklaringar. En är att hemvärnsförbanden i Göteborgs- och Sjuhäradsregionen lyckades bli en aktiv och trovärdig aktör i den mycket omfattande omstöpning som landets krishanteringssystem också genomgått. Detta medförde att den enskilde kända

sig respekterad och efterfrågad. En annan är att över hälften av dagens kompanier är nyuppsatta och inte en produkt av upprepade sammanslagningar av arvhemvärnets förband. Genom att på detta sätt möjliggöra för nya krafter att medverka i omstruktureringprocessen erhöles en kreativ miljö där gamla och nya tankar tilläts att korsbefrukta varandra.

ETT BRA EXEMPEL på det som avses är Nya Älvsborgs hemvärnsbåtkompani som nyuppsattes 2003. Historien börjar redan 1993 då Bjarne Svensson (numera Widheden) ryckte in till KA 4 för att påbörja sin utbildning till värnpliktigt befäl på Björkö kustartilleribatteri. Kommen till Käringberget blev Bjarne informerad om att han istället skulle genomgå stridsbåtsförarutbildning inom ramen för prov och försök syftande till att påbörja uppsättandet av amfibiebataljoner. Bjarne fann utbildningen så intressant att han sedermera sökte och blev reservofficer. Som sådan frivilligställdes han och kom att bli en av nyckelpersonerna i den utbildningsorganisation som ansvarade för utbildning av stridsbåtsförare. Allt eftersom åren gick upptäckte Bjarne att merparten av de förare

som han var med och utbildade inte efterfrågades efter avslutad grundutbildning. Orsaken till detta var den strategiska timeouten. För Bjarne var detta inte acceptabelt och han fick regementsledningens välsignelse att verka för att förarkompetensen skulle bibehållas.

2003 KUNDE SAGAN tagit slut eftersom Bjarne beslutat sig för att söka en anställning som utbildningsledare vid Ringhals kärnkraftverk. Historien ville dock något annat och oplanerat kom Bjarne och den dåvarande chefen för Göteborgsgruppen i samspråk. Resultatet av detta blev att Bjarne uppmanade ”sina” stridsbåtsförare att bli hemvärnssoldater. Ett problem var att Bjarne inte ansåg sig ha tid att

” Över hälften av dagens kompanier är nyuppsatta.

själv ingå hemvärnsavtal och på sin fritid ta hand om sina förare. Slumpen ville dock att reservofficerskapten Peter Loewenstein i samma veva hade bokat

in ett samtal med chefen för Göteborgsgruppen för att, som han trodde, bli samverkansbefäl gentemot de civila krishanteringsaktörerna. Så blev det inte utan Peter kunde efter samtalet konstatera att han enrollerats för att sätta upp ett nytt marint hemvärnskompani med båtprofilering.

GMU – soldatfabriken

2012 upplevde vi ett stadigt ökande intresse för GMU i Göteborg. För varje omgång vi utbildade blev rekryterna fler och inte bara det, även antalet kvinnor ökade markant. Inför 2013 var vi lite klivna, skulle vi våga hoppas på en fortsatt stigande trend eller skulle intresset ebba ut?

■ **PLANEN FÖR 2013** var att utbilda tre omgångar om 40 rekryter till EBG:s fyra bataljoner, men redan i planarbetet kom det förfrågningar om vi inte kunde genomföra en fjärde omgång också, denna riktad mot 1. Sjukhuskompaniet och Amf 1:s förband i Göteborg. Jättekul tyckte vi, att få bidra till hela garnisonens uppbyggnad och efter ett godkännande från C EBG och C FömedC kunde vi sätta tummen i spåret.

Hur blev det då? Jo, trenden höll i sig och när omgång två ryckte in slog vi rekord, 48 inryckande till en enda pluton! Resultatet av den blev 39 nya hemvärnssoldater till 43. Hvbat. Antalet kvinnor har också legat stadigt på höga nivåer, ca 20-30% i varje omgång. Totalt ryckte 259 rekryter in under 2013. Av dem blev det 129 hemvärnssoldater och 60 anställda soldater, totalt 189 nya soldater till Försvarsmakten!

Tittar man på siffrorna ovan anar man det enda molnet på vår

GMU-himmel i Göteborg. De 70 individer som inte fick någon anställning, inte skrev något avtal eller hoppade av utbildningen av någon orsak. Inför 2014 är det ett av huvudmålen – att minska avgångarna.

Hur ska vi lyckas med detta? Vi måste bli bättre på att ta hand om produkten, människan som ställer sin kropp till Försvarsmaktens förfogande. Alla som rycker in har olika förutsättningar och genom att analysera dessa, och sedan anpassa utbildningen så att rekryterna får ut mesta möjliga utifrån sina förutsättningar, kan vi skapa en positiv utbildningssituation som förhoppningsvis även har stor inverkan på antalet avgångar. Som en hjälpsam hand har också Försvars-

makten beslutat att till 2014 införa en extra utbildningsvecka, ett mycket välkommet tillskott som ger oss större möjligheter att lyckas.

Hur ser det ut med GMU i Göteborg under 2014 då? Jo, Försvarsmakten brottas med sin ekonomi och det får konsekvenser även för GMU. Vi planerar för att kunna genomföra två omgångar under 2014, en på våren och en på hösten. Eventuellt blir det också en pluton riktad mot Amf 1 under hösten, men det är i skrivande stund inte avgjort.

Soldatfabriken ångar på och ledordet för 2014 är **KVALITET!**

CLAES BERG
C GMU-kompaniet

GMU-rekryter under utbildning i postjäms

► **NU, 10 ÅR SENARE**, konstateras att Nya Älvsborgs hemvärnsbåtkompani har minst dubbelt så många certifierade stridsbåtsförare som systerkompanierna i Blekinge och Stockholm.

Stridsbåtsförarutbildningen är mycket lång och det fordras, förutom återkommande fortutbildning på nya sjösäkerhetssystem, regler och lagar, även fortlöpande vidmakthållande av skyddsvaktsförordnande och stridsträning som för alla andra hemvärnssoldater. Dessutom krävs det av förarna att de likt flygplanspiloter ”gör sina timmar” varje år för att få behålla sina

behörigheter. Kort sagt måste dessa båtförare öva mycket.

För att öka förståelsen ”hemifrån” för all bortavaro i samband med krigs- förbandsövningar, nödvändiga extra utbildningar och navigationsövningar, anordnade båtkompaniet en gemensam utbildningshelg för anhöriga och kompaniets personal på Känsö.

Utbildningen genomfördes den 17-18 augusti i samband med att Nya Älvsborgs hemvärnsbåtkompani firade sitt 10 års jubileum. Det blev en mycket lyckad helg där ambitionen att förena gemensamma teambuil-

ding-aktiviteter med för alla parter intressanta föredrag föll mycket väl ut. På lördagskvällen dukades det upp till en festlig jubileumsmiddag under vilken Bjarne Widheden och Peter Loewenstein kunde berätta om både kompaniets historia och framtida utvecklingsplaner. Ett bra kvitto på att hela arrangemanget blev riktigt lyckat var att flera anhöriga efteråt uttryckte intresse att själva söka sig till någon del i frivilligrörelsen.

PETER LOEWENSTEIN

Vårt amfibiebevakningsbåtkompani deltog nyligen i en meriterande internationell övning i Östersjön. Här får vi en rapport och slutord av kompanichefen.

Northen Coast 2013 - under svenskt befäl

NoCo 13 var en multinationell marin övning där Nato- och EU-länder bjöd in att delta. Sverige var för första gången värdland och huvudansvarig för planeringen och genomförandet av övningen, vilken genomfördes den 9-20 september i Södra och Mellersta Östersjön. Denna internationella PSO (Peace Support Operation) är en fredsstödjande insats med syfte att öva marina stridskrafter i ett "crisis response scenario".

FÖRUTOM SVENSKA deltagande förband deltog fartyg och förbandsenheter från 13 andra länder med ett 35-tal fartyg, 10 helikoptrar och fler än 2500 soldater och sjömän. 17. Amfiebvkomp har samövat främst med tyska enheter och fartyg med gott resultat och med framtida målsättningar om fortsatt övningsutbyte.

Sensorplutonens och Närskyddstroppens samövning med tyskar

Under övningen fick vi tillfälle att samöva med enheter ur en tysk hamnsäkerhetsbataljon, Naval Protection Forces. Under en dag hade vi ett utbyte där soldater ur Sensorpluton och Närskyddstroppen fick åka med tyskarna i deras APC:er (Armoured Personnel Carrier) och öva vagnstrid och skjuta med tyskarnas eldhandvapen. Samtidigt övade Sensorplutonens gruppchefer den tyska plutonen i landstigningar från stridsbåt. Dagen avslutades med ett plutonsanfall mot Kungsholmen, där den tyska plutonen fick pröva det som de hade övat under dagen.

Dag två genomfördes ett kompanianfall mot Torhamns udde med lös ammunition. Uppgiften var att slå en motståndare som försöksatt sig i området. Tillsammans skulle de två förbanden bilda ett kompani bestående av en skyttepluton som ryckte fram med stridsbåt samt en pluton som avancerade med APC-fordonen. De båda plutonerna blandades med soldater ur respektive förband och transporten mot anfallsmålet påbörjades en timme före gryningen.

I gryningen landsteg fyra skytte-

grupper norr om Torhamns udde och påbörjade framryckning mot en mötesplats, där fordonen med den andra plutonen mötte upp. Strax därefter påbörjades anfallet med understöd från stridsbåtarna och deras tunga kulsprutor. Det tog inte lång tid innan första pluton hamnade i batalj. En timme senare var striden över och den förskansade motståndaren var nedkämpad. Båda förbanden var nöjda med övningen och enheterna kunde lära mycket av varandra.

Bevakningsbåtkompaniet

Den 13 september var det dags för våra två bevakningsbåtar och tre stridsbåtar att få fälla sin sjunkbombslast över en fingerad främmande ubåt utanför Karlskronas skärgård. Dagen till ära hade vi sällskap av generalläkarens tillsynsavdelning, som ville se hur det går till vid en sjunkbombsfällning och även göra en visit ombord på våra bevakningsbåtar.

Innan den skarpa fällningen startade genomfördes en torrlöpa av varje fartyg för att säkerställa att allt fungerade på fällande fartyg, invisande fartyg samt de övervakande fartygen. För några av besättningsmedlemmarna var detta första gången, medan andra hade varit med många gånger förr.

För att öva hela fartygets organisation "pingade" det invisande fartyget med sin sonar mot den fingerade ubåten, som utgjordes av en reflektor på några meters djup. Man höll kontakten och rapporterade avstånd och bäring. Det invisande fartyget höll hela tiden kontakt med målet för att fällande far-

”I gryningen landsteg fyra skyttegrupper.

Tysk pansarterrängbil "Dingo", här bemannad av en svensk amfibiesoldat med Ksp-58.

Det gäller att fira ned sig lagom fort

tyg skulle kunna fälla på exakt rätt tid och plats.

Under den här övningen gick det fällande fartyget nära kontakthållande fartyg och styrde sedan på kurser från det första fartyget mot målet. "075, 075, Standby, Standby, Execute!" "En bomb i vattnet, två bomber i vattnet, tre bomber i vattnet!" Väntan... Tre smällar i vattnet och tre mindre vattenkaskader vid vattenytan. "Tre sjunkbomber i vattnet, tre detonationer!" Dagen var mycket givande och intressant tyckte samtliga deltagande fartygs- och båtbesättningar.

Bordningstroppen

Bordningstroppen var tillförd den tyska fregatten FGS Karlsruhe. Fregatten är 130 meter lång och är en av totalt sex aktiva av Bremen-klass, byggd på 1980-talet. Klassen håller på att bytas ut mot en nyare fregatt och besättningen ombord räknade med att Karlsruhe skulle tas ur bruk senast år 2016. Väl ombord blev vi väl omhändertagna av tyskarna, vars rutiner och arbetssätt påminner ganska mycket om vårt egna

system i svenska Marinen. Då vi sedan tidigare är certifierade mot NATOs bordningsprocedurer, kan vi oftast utan större friktioner samöva med andra länder örlogsfartyg, något som även denna gång visade sig fungera väl.

Samövningen med de tyska fartygsenheterna bjöd oss också på värdefulla möjligheter till att borda från helikopter. Det tyska lagfartyget (stödfartyg) FGS Frankfurt am Main, som också deltog i övningen, hade med sig två stycken Sea-King helikoptrar, som vardera utan problem kan transportera en grupp ur Bordningstropen.

Övningen bjöd också på den sedvanliga uppgiften att vara skyddsstyrka, VPD, ombord på M/S Wartena, vid det här laget en gammal bekant till enheten. Övningsmomentet ombord M/S Wartena utspelade sig mot slutet av övningen och det något komiska inträffade att det efteråt var mycket svårt att hitta något fartyg som var villigt att ta emot oss igen. Alla fartyg var tydligt oroliga över risken att stå med en tungt utrustad bordningsstyrka som de kunde få svårt att bli av med igen, när

väl övningen avslutas och man skulle sätta kurs mot sig egna hemland.

174 Sensor Pluton/minsprängning

Fyra minor hade fällts och nu väntade plutonen på att få avfyra dessa minor i syfte att hindra motståndaren att passera igenom det känsliga området. Plötsligt får plutonen sonarkontakt; något försöker att ta sig förbi under ytan. Plutonen får order om att hejda målet med en mina, och snart ytterligare en. Slutligen har de avfyrat alla fyra.

Sprängningen var det sista momentet av en intensiv utbildnings- och övningsperiod för både anställda soldater och officerare på plutonen. Denna avslutning blev också ett mycket tydligt kvitto på att vi har uppnått utbildningsmålen. Att genomföra den här typen av övning som avslutas med skarpa sprängningar är viktiga för att skapa förtroende för minvapnet som har extrem stor betydelse vid sjömålsstrid, som är en av våra huvuduppgifter. Förutom sprängningen av skarpa minor, genomförde sensorplutonen en hel del andra moment

under NoCo 13, allt ifrån skarpskjutning från stridsbåt, sjunkbomsfällning, till kompanis anfall, vilket genomfördes tillsammans med ett Tyskt förband.

Kompanichefens avslutningsord

Ännu en övning planerad, genomförd på ostkusten och nu avslutad i och med att samtlig personal och materiel är åter i Göteborg. Kompaniets två fokusområden under denna övning har varit att vidmakthålla och utveckla förbandet i att använda, för oss dimensionerande skarp ammunition, samt att samöva hamnskydd med en tysk bataljon. Jag kan konstatera att målsättningarna har uppfyllts på ett för förbandet tillfredsställande sätt.

Att öva med skarp ammunition såsom sjunkbomber och sjöminor är ett årligen återkommande inslag i kompaniets övningsserie och jag hoppas också på en fortsatt möjlighet till utbyte med det tyska förbandet i framtiden. Med detta vill jag önska läsarna en god jul och ett gott nytt år.

THOMAS OLSSON, C 17.
Amfbevbkomp

SÄPO – viktig aktör i Göteborgs krishantering

Samhälle är ett fint ord. Ordleden kommer från sammanhållning och innebär samverkan mellan aktiva människor. Och just samverkan var ett centralt begrepp när vi träffade chefen för SÄPO enhet Väst, Stefan Lindvall, vid ett föredrag som han nyligen höll på Älvsborgsmässen för ROSIG, Reservofficerssällskapet i Göteborg.

Stefan Lindvall har ett mångårigt förflutet inom Försvarsmakten

■ **STEFAN BERÄTTADE** oförbehållsamt för oss om SÄPOS uppgifter; kontraspionage, kontraterrorism, författningsskydd (hot mot demokratin), säkerhetsskydd och personskydd. Han beskrev också att SÄPO numera intagit en mer transparent attityd och att det som inte är säkerhetsklassat mycket väl kan visas upp mot allmänheten.

Vi diskuterade de positiva sidorna av den numera så klandrade göteborgsandan. Det finns ett stort värde i att myndigheterna kan samverka vid t ex kriser, att man känner de andra myndigheternas företrädare och har utarbetade planer på hur krissamverkan skall gå till. Att det dessutom övas praktiskt är unikt för Sverige. Samverkansklimatet är prestigelöst och konstruktivt bland Göteborgs krisaktörer, vilket kan resultera i att ingen behöver känna otrygghet i att vissa svagheter vid en övning blottläggs. Det är förvisso bättre att bristerna uppdagas vid övningen, så att de kan rättas till inför en eventuell skarp situation.

TILL DEN STORA krissamordningsövningen Emerentia -13 som ägde rum

i Göteborgs hamn i våras hade Stefan konstruerat scenariot. Som svar på Västvärldens ökade insatser mot piratverksamheten i Adenviken, hade motgrupperingar angripit Rotterdams hamn och åstadkommit betydande störningar. Andra grupper terroriserade våra grannländer och till slut beslöt regeringen efter samråd med SÄPO och andra myndigheter att den för hela Sverige livsviktiga Göteborgs hamn skulle skyddas med tillgängliga medel, dvs inte bara ordinarie skyddsstyrkor, utan även det ”skarpt” utrustade Hemvärnet.

”Det är ett allvarligt fel att snoka utanför uppdraget.

och därvid avlasta polis och lokala styrkor, som då bättre kan sköta sina viktiga uppgifter. Det är inte trevligt för ribbåts-burna terrorister att veta att hundratals vapen kommer att hindra varje försök att störa våra känsliga samhällsfunktioner.

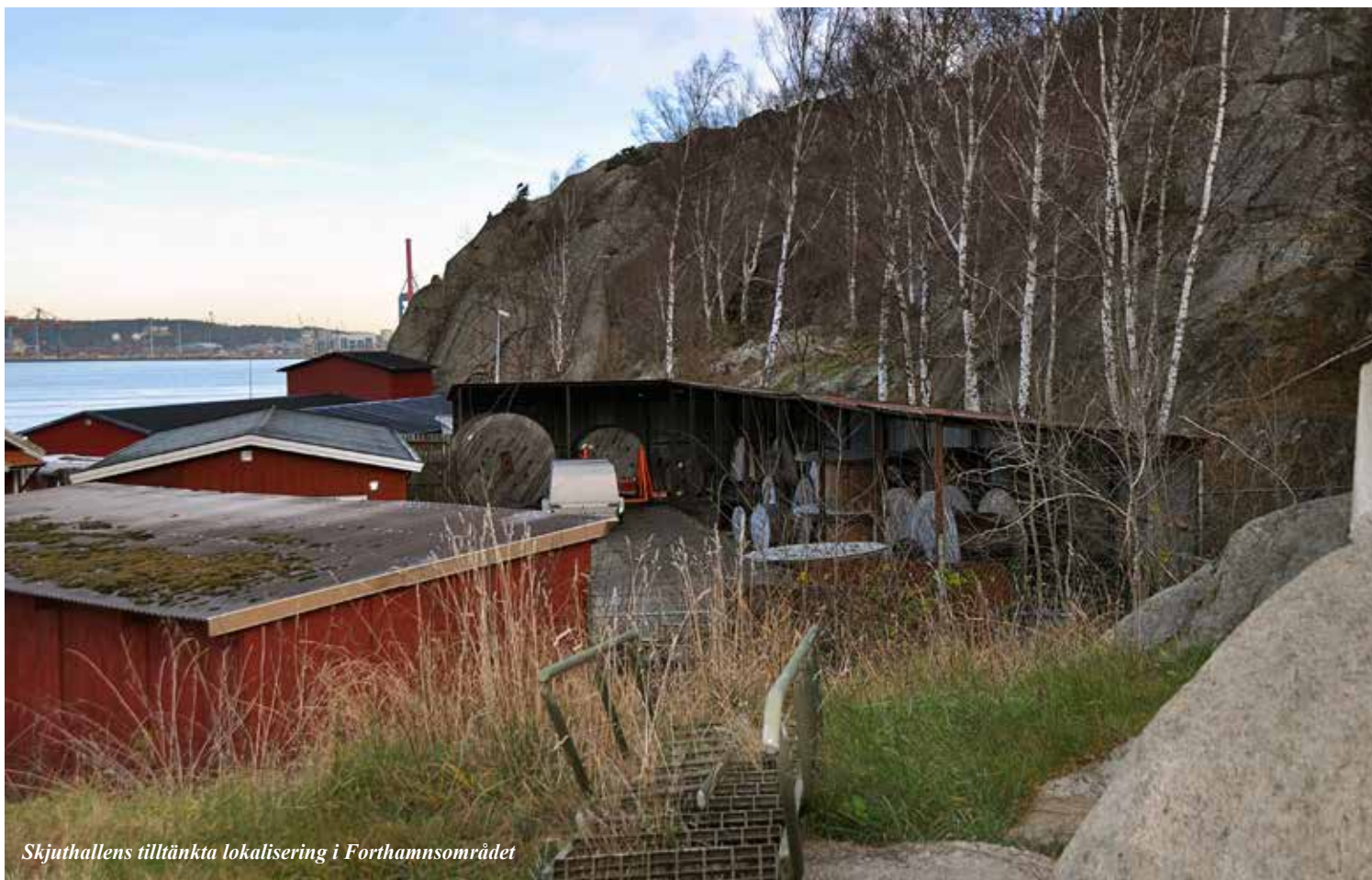
VI KOMMER OSÖKT in på debatten om personlig integritet och sådan spaning som FRA bedriver i tekniska system.

Våra hemvärnssoldater har övat detta i flera år och är vana vid att förstärka bevakningen på känsliga platser

Stefan berättar att SÄPO är hänvisad till åklagare som först måste fatta beslut om viss misstanke om brott innan någon person kan övervakas med tekniska system; telefon, hemlig rumsavlyssning och datatrafik. Vidare har varje handläggare att leva med samma krav på sekretess som inom t ex sjukvården – ingen har rätt att begära uppgifter ur journaler eller centrala register om det inte är befogat.

Stefan berättar att alla ”slagningar” loggas och att det är ett allvarligt fel att snoka utanför uppdraget, vilket kan leda till rättsliga åtgärder. Dessutom finns Säkerhets- och Integritetsskydds-nämnden, en fristående statlig myndighet, som kontinuerligt granskar all polisiär informationshantering.

STEFAN BERÄTTAR VIDARE om den – också unika – samverkan i Göteborg som finns i Kunskapscentrum mot Organiserad brottslighet. Vardagsspaningen ligger hos den öppna polisen, men SÄPO samverkar lokalt med nio andra statliga myndigheter i detta nätverk. Det leder till verkliga resultat när polisen gör t ex tillslag vid en gängsammankomst, då även t ex Skatteverket, Kronofogden och Kriminal-

Skjuthallens tilltänkta lokalisering i Forthamnsområdet

Ny skjuthall planeras

■ **ÄRENDET MED VÅR** inomhusskjuthall går inte fort, men det rör sig i rätt riktning. Signalerna från Stockholm tyder på att ledningen för Försvarsmakten delar garnisonens uppfattning att en skjuthall behöver byggas på

garnisonsområdet. Klart är också att kostnaderna är av den storleken att ett regeringsbeslut krävs innan spaden kan sättas i backen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att inget är bestämt, men att det

finns skäl att känna förtröstan vad avser möjligheterna att på ett rationellt sätt vidmakthålla och öka den personliga skjutförmågan.

FORTS. SÄPO...

vården kan vara med och agera.

Det är förvisso ingen lätt uppgift att analysera samhällets alla mångfaceterade signaler då brott och terror planeras, med syfte att kunna förhindra sådant innan det ägt rum. Men Stefan är öppen och ärlig och det är lätt att få förtroende för honom och Säkerhetspolisens arbete. Vi får önska honom framgång i det – tyvärr nödvändiga – uppdraget för allmänhetens säkerhet. Vi i Försvarsmakten står redo att hjälpa till ifall han i värsta fall skulle behöva vår hjälp

PETER ANDERSSON

Göteborgs garnison december 2013

I syfte att underlätta kommunikationen med omvärlden har försvarsmaktsledningen beslutat att härleda sin personal till begreppen heltidsanställd, deltidsanställd och hemvärnsavtal. De två förra faller under arbetsmarknadens ordinarie bestämmelser. Den senare gruppen har specialavtal, som innefattar såväl skattefri ersättning som avsaknad av arbetstidsreglering.

Personalläget 5 december 2014

Heltidsanställda	625
Deltidsanställda	100
Hemvärnsavtal	1900

FMLOG – Försvarsmaktens logistik

Göteborgs garnison är inne i en mycket expansiv period, både personellt och materiellt. FMLOG skall tillhandahålla det stöd av underhållstjänst och stödverksamhet som förband och övriga inom garnisonen behöver för sin kärnverksamhet. I samverkan med kunderna skall FMLOG utveckla och, där möjlighet finns, lokalt anpassa och rationalisera genomförandet av underhållstjänst och stödverksamhet.

Försörjningsenheten

Denna enhet är en av flera enheter vilka tillsammans bildar FMLOG. I enheten återfinns fem avdelningar. En av dessa benämns Skaraborg och har i sin tur ett antal sektioner varav en är Försörjningssektionen Väst. Denna sektion innefattar Servicecentrum Göteborg (SeC Gbg) och Servicepunkt Skredsvik. Totalt har sektionen 27 anställda, varav tre återfinns i Skredsvik, och stödjer med förnödenheter såsom materiel, fordon, ammunition, drivmedel mm. I dagsläget bedrivs verksamhet på fyra platser; Skredsvik, Kviberg, Borås och givetvis Kärningberget. Sektionen svarar också för förrådshållning av förbandsmateriel samt materiel för insatsorganisatio-

nen. I sektionen ingår också en transportavdelning (TPA) som är delaktiga i fordonsförsörjningen både vad gäller korttids- och långtidsförhyring av fordon. I år har TPA hyrt in fordon för drygt fem miljoner kr. Exempel på stora insatser är stöd till Elfsborgsgruppen och Bohusdalgruppen vid deras förbandsövningar, (KFÖ och SÖF).

Försvarsmaktens transformering från värnpliktsförsvar till frivilligt insatsförsvar har inneburit att FMLOG fått ändra sitt försörjningskoncept. Under värnpliktstiden iordningställdes serviceförrådet för att vid inryckning genomföra en effektiv utlämning av s.k. intendentur och tygmateriel. Drygt sju månader senare var det dags för det omvända, d.v.s. utryckning.

Nu sker det på och avrustningar kontinuerligt under stort sett hela året. Av dagspressen framgår att omsättningen av soldater är hög. Vet man sedan att en avrustning av en enda soldat tar det minst två timmar förstår var och en att mycket tid numera åtgår för att utrusta respektive avrusta dagens soldater. I dagsläget finns det vid Göteborgs garnison ca 600 heltidsanställda och ca 2.000 deltidanställda. Härutöver tillkommer personalen vid Skredsvik, inklusive Bohusdalgruppens hemvärnspersonal. Sammantaget är det ett stort antal som har ute väldigt mycket utrustning. Förr bytte förrådspersonalen bara ut persedlarna. Nu måste alla

storleksändringar registreras i våra datasystem, vilket späder på arbetsbördan.

För att ge bästa möjliga service införs vissa förändringar. På förmiddagarna har man valmöjlighet att antingen boka tid eller så tar man en nummerlapp och inväntar sin tur. På eftermiddagen är förrådet stängt om man inte har bokat en tid. Vid avrustning av exempelvis en hemvärnssoldat rekommenderas att man använder tidsbokning. Detta görs på telefon 031-69 21 49 eller 031-69 25 39.

Avslutningsvis konstateras att garnisonens kraftiga tillväxt både vad avser antal och verksamhet inte harmoniserar med sektionens personalramar. Alla kunder ombeds att ha översyn med de friktioner som denna obalans medför. Det pågår en dialog med Högkvarteret om de framtida personalramarna där förhoppningsvis fakta talar sitt tydliga språk.

Teknikenheten

Långt ner i denna enhets struktur återfinns två medarbetare i Göteborg. Dessa ansvarar för den så kallade FUS:en, vilket utläses som Främre UnderhållsStöd. I realiteten är de kundmottagare inom områdena fordon, vapen, elverk, torrluft, hanteringsmateriel, luftvärnsmateriel, optik, kylanläggningar, fältarbetsmateriel, sjukvårdsmateriel, containers samt årsöversyner och förebyggande/avhjälpande underhåll på fartyg och båtar.

LedningsStödEnheten

Denna enhet har tre medarbetare i Göteborg vilka svarar för att stödja garnisonen med expeditionstjänst och arkivtjänst.

Operativa Ledningstekniska bataljonen

Bataljonen är en del av FMLOG och är organiserad i kompanier och plutoner. En ledningsteknisk pluton återfinns i Göteborg och Skredsvik och sammantaget 36 medarbetare

Dessa stödjer verksamheten med teknisk tjänst inom områdena radio, telenät, IT, teknisk övervakning, sensorer, medicinteknisk utrustning, mast- och antennunderhåll samt undervattensvapen med sensorer.

C-G WALKA
C Servicessektion

Kölapssystem för klädbyte

Öppna kvällar på Mässen

Ålvsborgsmässen, garnisonens gemensamma mäss – en gång direktörsbostad

■ **GÖTEBORGS GARNISON** och dess personal insåg tidigt vikten av en hög social samvaro i det nya personalförsörjningssystemet, och att detta ställer nya krav på trivsellokaler och dess utnyttjande. Ett viktigt ingångsvärde i Göteborg är att förbandet har friliggande kompanikaserner. Vart och ett av garnisonens tre heltidsanställda insatskompanier disponerar var sin sådan kasern. I dessa har det på vindsvåningen iordningställts pentry där den fast anställda personalen kan värma och äta medhavd mat om så önskas. I omedelbar anslutning till respektive pentry har en lektionssal iordningställts som dagrum. Förhoppningen är att utveckla dessa lokaler på ett sådant sätt att de kan klassificeras som förbandsmässar.

Ålvsborgsmässen – för alla

Som komplement till dessa förbandsmässar finns garnisonens gemensamma mäss. Denna drivs av Garnisonssällskapet i Göteborg som har sitt ursprung i den tidigare officersföreningen. Namnbytet till garnisonssällskap gjordes den 6 mars 2000 som en markering att sällskapet skulle vara öppet för all tillsvidareanställd personal med knytning till Göteborgs garnison.

Genom successiva förändringar av Garnisonssällskapets stadgar har numera alla som bidrar till lösande av garnisonens förelagda uppgifter beretts möjlighet att direkt eller indirekt bli medlemmar i sällskapet. Som

exempel är samtliga hemvärnssoldater och merparten av medlemmarna i garnisonens kamrat-, veteran- och traditionsföreningar numera associerade via sina huvudorganisationer. I och med stadgeändringarna tagna den 24 mars 2011 är det numera också möjligt för anställda gruppchefer, soldater och sjömän att bli medlemmar i sällskapet.

Tolv mässkvällar till våren

Sammantaget är medlemsantalet så stort att det bör finnas goda möjligheter att utveckla vår redan levande mäss ännu mer. Som ett led i denna strävan har det under hösten genomförts försök med öppna mässkvällar. Vid dessa har mellan 50 och 100 förväntansfulla medlemmar slutit upp och beslut har tagits att planera in tolv öppna mässkvällar kommande vår.

Alla med tillträde till garnisonsområdet är välkomna. Anställd personal och hemvärdet har av försvarsmakten utfärdade legitimationer och medlemmarna kamrat-, veteran- och traditionsföreningar skall via sina huvudorganisationer finnas listade i vakten.

Härigenom har även den senare gruppen tillträde till garnisonsområdet och mässen när denna har öppna mässkvällar. Berörda huvudorganisationer förutsätts komma ut med kompletterande information direkt till sina medlemmar.

Under vårens fortsatta försök gäller följande:

- Mässens bar är öppen från 16.00–22.00.
- Det kommer att finnas möjlighet att köpa varm korv och annan enkellare mat utan förbeställning.
- Den som så önskar kan förbeställa förrätt (snapsvänlig), huvudrätt och kaffe med kaka för det sammanlagda priset av 100 kronor.
- Förbeställd mat serveras i mässens matsal 17.00–18.30.
- Normalt erbjuds en mässvandring mellan 17.00–18.00 för de som vill veta mer om mässen och dess inredning av traditionsbärande föremål.
- 19.00–20.00 erbjuds intresserade att mässens matsal att ta del av ett föredrag.

Öppna mässkvällar våren 2014

16 januari
6 februari
20 februari
6 mars
13 mars
25 mars
10 april
24 april
8 maj
15 maj
22 maj
12 juni

Kompletterande information, bl.a. vilket föredrag som erbjuds, kommer att presenteras på Garnisonssällskapets hemsida: www.gsgbg.se ■

Kvibergs Museum 1991–2013

Kvibergs Militärhistoriska Museum visade tisdagen den 9 april, 2013 sina samlingar för sista gången. Det skedde vid en enklare ceremoni med inbjudna gäster på förmiddagen och öppet hus för allmänheten under eftermiddagen. Som slutpunkt överlämnades Lv 6 tretungade flagga till chefen för Luftvärnsregementet i Halmstad, överste Stefan Jönsson, och artilleriavdelningen i Göteborg sköt Svensk lösen.

■ **SOM DE FLESTA** militära museer var Kvibergs Museum vid sin tillkomst under 1970-talet beläget ”innanför grindarna” och endast öppet för civila i samband med Regementets dag. I övrigt bestod besökarna av fast anställd personal och värnpliktiga. Museet var då inrymt i den gamla apterarverkstaden på Blåsåshöjdens sluttning.

I samband med Lv 6 flytt till Halmstad i början av 1990-talet öppnades möjligheter att ge museet en mer lättillgänglig lokalisering och eftersom regementsområdet öppnades upp för civil verksamhet kunde då också vem som helst besöka museet. För att ge museet en legal grund att stå på bildades föreningen ”Kvibergs Musei Vänner”. Föreningen styrelse fastställde målen för verksamheten som sedan genomfördes av en av styrelsen utsedd föreståndare. Föreningen har som mest haft ca 650 medlemmar. År 2012 var antalet ca 400.

Färdigställandet av museet i de nya lokalerna blev en välkommen aktivitet, inte minst socialt, för många av de som i samband med Lv 6 flytt lämnade den militära tjänsten och stannade kvar i Göteborgsområdet. Det blev den träffpunkt som många behövde och föreståndaren hade en arbetsstyrka på 25 till 30 man som frivilligt deltog i arbetet regelbundet, vilket innebar att museet kunde hållas öppet flera dagar i veckan. Det innebar också möjligheter att efterhand utveckla utställningen. Under de förhållandena hade museet ca. 100 besök per månad, vilket gav ett betydande ekonomiskt bidrag till verksamheten.

Som i så många andra ideella verk-

samheter minskade sedan arbetsstyrkan storlek efterhand som personalen blev äldre. Detta, i kombination med stora svårigheter att rekrytera nya deltagare till arbetsstyrkan, innebar begränsningar i möjligheterna att hålla museet öppet. Besöksantalet minskade och kunde under museets sista tre år räknas till 40 till 50 besökare i månaden.

För att kompensera de minskande intäkterna av spontanbesök erbjöds andra möjligheter att besöka museet. Guidade besök i grupp med kaffe efteråt har varit det vanligaste. Återträffar i slutna sällskap med mat och förtäring har varit möjligt under de sista åren. Uthyrning till föreningar har varit ett stående inslag i verksamheten liksom studiebesök av skolor från hela Göteborgsområdet. Detta sammantaget har gjort att besöksantalet totalt har hållits på en stabil nivå av ca 1000 besökare per år.

Toppnivån av besökarantal kom i februari, 2011. I samband med en separatutställning av tennfigurer hade museet nästan 1000 besökare under sportlovsvveckan.

Under de tre sista åren har arbetsstyrkan bestått av tre personer, vilket i längden blev en ohållbar situation.

Avvecklingen av museets samlingar påbörjades redan i april 2013. Under sommaren låg arbetet mer eller mindre nere för att sedan ta ordentlig fart i mitten av augusti. Med undantag för en del tyngre materiel i ett fristående förråd var museet tomt på sitt innehåll i mitten av november.

Alla vapen, eldhandvapen, tunga och blanka vapen, har återförts till dess ägare Armémuseum. Huvuddelen av uniformsutställningen finns idag på 91:anmuseet i Halmstad. Luftvärnsmuseet har tagit hand om all luftvärnsmateriel

som passar in i deras samlingar och Göteborgs Stadsmuseum har återfått sina föremål som vårt museum hade som depositioner.

I övrigt förvaltas våra samlingar nu av: Bohusläns Försvarsmuseum Brigadmuseet i Karlstad Bohus Elfsborgs Caroliner Atrilleriavdelningen i Göteborg Blå stjärnan i Göteborg Skepplanda Hemvärnsmuseum Volvomuseet Kvibergs Musei Vänner kommer att leva kvar. Vi kommer fortsätta arbetet med att synliggöra Kvibergs militära kulturarv. Föreningen har behållit museets omfattande fotoarkiv, som nu ska digitaliseras och göras tillgängligt för dem som så önskar.

TORGNY ALLVIN

Torgny Allvin

Interiör från museet

"Gubben" Olsson skjuter salut vid invigningen den 30 september

Subalternkåren i ny klubblokal

Garnisonens subalternkår är en klubbliknande organisation som organiserar officerare under 35 års ålder, vilka inte nått majors grad eller tjänstgör som kompanichef eller motsvarande. Subalternerna kallas skämtsamt subbar till skillnad mot övriga, vilka får finna sig i att lystra till gubbe eller gumma.

■ **SUBALTERNKÅREN** har, liksom garnisonen i övrigt, upplevt med- och motgångar under den förändringsprocess som pågått i närmare 20 år. I takt med att garnisonens verksamhet stabiliserats och antalet anställda ökar är förhoppningen att kåren har en ny guldålder att se fram emot. Som ett stöd i denna strävan har en ny klubblokal iordningställts i det f.d. förbandsmuseet. Denna lokalisering passar som hand i handske med kårens strävan att bidra till att skola in de nya officerarna i våra traditioner.

Kårens ledning har också en uttalad strävan att utveckla kårens tra-

ditioner och verksamhet på sådant sätt att dessa harmoniserar med den genomgripande förändring som skett sedan den tiden då garnisonen var hemvist för Älvsborgs kustartilleriregemente. Ett exempel på detta är att kåren försöksvis beslutat att ta över det numera hädangångna Boråskårens skyddshelgon, överste Nordenadler, se artikel på näst sista sidan.

Kåren tjänar också som inspirationskälla för det arbete som garnisonens heltidsanställda soldater och gruppchefer påbörjat i syfte att stärka dessa grupperns samhörighet och sociala samvaro. ■

Erik Pousar berättar om Cardels kanoner.

Försvarsberedningen med Cecilia Widegren i mitten. Bild government.se

Försvars- beredningens slutrapport

■ **EFTER VALET 2014** förväntas ett nytt flerårigt försvarsinriktningsbeslut. Sannolikt är Försvarsberedningen den viktigaste av de grupperingar som arbetar med att ta fram beslutsunderlag.

Beredningen innefattar riksdagsledamöter från samtliga riksdagspartier och har efter sin inledande rapport fått i uppdrag att senast den 31 mars 2014 redovisa ett politiskt förankrat förslag som kan utgöra bas för den under hösten tillträdande regeringens proposition rörande landets framtida försvars- och säkerhetspolitik.

Om inget omvälvande sker talar allt för att den gällande "Långtbortistan-doktrinen" kommer att överges till förmån för ett närområdesperspektiv.

Detta innebär att solidaritetsklausulerna i EU:s Lissabonfördrag kan omsättas i konkret handling. Behovet av att göra detta förstärks av att Sverige dessutom ensidigt tillkännagivit en kompletterande solidaritetsförklaring;

"Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas." ■

Ordföranden har ordet

■ **NU LIDER 2013 MOT SITT SLUT.** Året har varit framgångsrikt i många avseenden. Föreningen har vuxit, även om flera medlemmar lämnat bl.a. på grund av att de tidigare löst s.k. Ständigt Medlemskap – men man är väl inte boråsare för inte – ”Köster de nått?” var ju oftast frågan.

Kamratföreningen har fått in en ny avdelning Kongl Elfsborghs Caroliner som har lierat sig med vår förening. En naturlig utveckling då Göteborgs och Västsveriges försvar är det centrala för oss. Vi hälsar Carolinerna välkomna i kretsen! De kommer att få husera i Laddatorpet. De fick högtidligt nyckel till torpet i samband med den plan-

Carolinererna intar Laddatorpet

enliga Regementsmarschen. Denna samlade 100-talet deltagare och startade efter Fanmarsch och högtidligt tal av hemvärnsbataljonens chef, majoren m.m. Thomas Larsson. Musikkåren spelade bl.a. regementets marsch. Vid målgången fick deltagarna en medalj i blågult band!

Årets Höstmiddag genomfördes planenligt i Kamratföreningens nyrenoverade lokaler. Inledningsvis hyllades traditionen vår regent med Konungens skål och Kungssången. En härlig feststämning rådde bland de 40-talet gäster som ställt upp. God mat som vanligt komponerad av allas vår Victoria – regementsmässens restauratör. Paret Margreth och Lars Winroth gästade oss från grannlandet Norge. Föreningen för Göteborgs Försvar representerades av Leif Flatow. Försvarsmaktens representant majoren m.m. Hanseman Samuelsson erhöll för sina förtjänstfulla insatser för föreningen dess silvermedalj. En utomordentligt trevlig afton i allas tycke.

Nu har det kommande årets planlagts, vilket framgår på annan plats i tidningen. Under det kommande året kommer Älvsborgs Regementets flytt från Fristad till Borås att särskilt firas. Det är ju 100 år sedan detta skedde och planeringen är i full gång. Vi avser även att genomföra enklare träffar – s.k. Pub-aftnar, där genomförd verksamhet kan redovisas samt idéer födas till framtida events.

Kamratföreningen har vidare en stor sak att genomföra. Materielen till vårt blivande Traditionsrum skall sorteras och gås genom. Planeringen är i full gång. För detta är det tänkt att bygga upp en modell av kaser-nområdet – initierat av de modeller som visats upp av bl.a. Timmele by samt av Pansar- respektive Träng-kasernerna i Skövde.

Den växande kamratförningen ser fram mot ett händelse- och framgångsrikt kommande år 2014.

SVEN WERGÅRD

Varje meddelande att Älvsborgs regemente är nedlagt är falskt! Regementet frodas, har fyra krigsbataljoner och firar 400-årsjubileum 2024!

Ett regemente som under århundradena haft minst hundratusen soldater i sina rullor låter sig inte så lätt avvecklas. Traditionerna bär det vidare till kommande generationer på olika sätt. För vår del kan vi glädjas åt att Älvsborgs regemente och dess föregångare som värnat Göteborgs- och Sjuhäradsregionerna sedan Gustav Vasas dagar och fortfarande gör detta genom sina fyra Hv-bataljoner.

Regemente

■ **ORDEN REGERING** och regemente härleds båda från latinets regere i betydelsen härska, kontrollera. Förbandstypen utvecklades på 1600-talet och avsåg inledningsvis ett krigsförband omfattande 500-1500 soldater beroende på om det var ett kavalleri- eller infanteriförband. För specialtruppslagen kom det tidigt att bli ett samlingsbegrepp för hela truppslaget. Så var t.ex. de tusentals kanoner som utgjorde det svenska artilleriet under perioden 1636-1794 samlade i ett artilleriregemente.

Älvsborgs regementes vapen domineras av det grönta lejonet på skölden med "trenne silfverne strömmar"

I nutid är innebörden av begreppet regemente än mer varierande. Genomgående är dock att traditionsbegreppet finns i botten. Detta innebär att den delen av det nedlagda I 15 som omfattade hus och övningsterräng jämte fast anställda i basorganisationen inte härrörs till regementsbegreppet i andra länder. Här följer några exempel på vad som klassas som regemente utomlands:

- **Krigsförbandsregementen.** Exempel på detta är de brittiska pansarregementena och i stort sett alla franska förband av bataljonsstorlek.
- **Moderregementen.** Företeelsen innebär att regementsstaben primärt ansvar för rekrytering, veteranverksamhet och traditionsvård. Exempel på detta är de brittiska infanteriregementena vilka omfattar 1 till 5 bataljoner, som rekryteras i en landsända, men som därefter undantagsvis återfinns i rekryteringsområdet. Indien som har tydliga band till den brittiska armén har moderregementen med över 20 bataljoner:
- **Truppslagsregementen.** Ett exempel är det brittiska Royal Regiment of Artillery som i sin tur innehåller ett stort antal krigsförbandsregementen.
- **Traditionsregementen.** Exempel på detta är USA där alla krigsförband i såväl US Army som nationalgardet är knutna till traditionsregementen. Dessa är rena traditionsorganisationer vars stab mest kan liknas vid våra kamratföreningars styrelse.
- **Livsstilsregementen.** Hur skall man annars klassificera de brittiska gardesförbanden Life Guard och Blues and Royals? Båda är storleksmässigt av kompanistorlek och har ett gentemot Brittiska armén i övrigt delvis avvikande gradsystem.

Genomgående är att länder med krigserfarenhet sätter stort värde på att knyta an till historien.

ERIK POUSAR

Höstmiddag 2013

*Tiden går
Men minnena består
Landets värn var viktigt
Men allt förändras och förflyktigas
Det som återstår är nästan glömda stunder
Livets goda dröm blir ändå verklighet
Om du önskar det och tror och vill*

Bo Tyvik

Anop Red Dog eller När kriget kom till Sverige – ännu ett bra "torsdagsföredrag"

■ **TORSDAGEN 26 SEPTEMBER** besökte Jan-Olof Nilsson från Falkenberg vår mäss och höll ett strålande föredrag om bombflygets villkor under 2:a världskriget. Han berättade om de amerikanska bombflygarna som tvingades nödlanda på grund av skador de erhållit på sina uppdrag över Tyskland. Särskilt hade han följt en besättning som bör-

jade flyga från 17 - 18 års ålder och som förflyttats till England för att därifrån göra bombflygningar över framför allt de tyska industristäderna.

ÖVER 300 UTLÄNDSKA stridsflygplan kraschade eller nödlandade under 2:a världskriget i Sverige. De jättelika amerikanska bombplanen väckte stor uppmärksamhet. Ombord fanns unga grabbar som tycktes fullständigt sorglösa. Imponerade så klart på de svenska ungdomarna och framförallt på flickorna! De bjöd på Chewing Gum, talade om filmstjärnor och dansade jitterbug. Alla hade fruktansvärda upplevelser bakom sig och i många fall hade färden till vårt land genomförts under stor dramatik. Utsatta som de var i flygplanet var de fruktansvärt rädda.

MED HÄNDELSER ur Jan-Olofs bok, just med namnet "Anop Red Dog", fick vi följa dem från utbildningen i USA till basen i England och under fasorna

Jan Olof med sina böcker

när de befann sig över Hamburg och nödlandningen i Sverige. Han har sökt upp dem efter kriget och intervjuat dem. En dag kom också de grånade männen tillbaka för att se de platser de mindes och möta de människor de mötte, då för längesedan. I samband med detta fick de per helikopter flyga samma väg från svenska kusten in över landet och landa på samma plats som då under krigsåret.

Jan-Olof lyckades verkligen binda åhörarna med sin berättelse och de autentiska inspelningarna från den tiden. Efter en mycket lång frågestund följde och därefter lite lättare diskussion inne på vårt bibliotek.

LARS

En B-17 Flying Fortress

En liten berättelse om hedersmannen Eric Gullberg

■ **BLAND DE CIVILANSTÄLLDA** på vårt regemente fanns det bl.a. två härliga människor, Erik Gullberg och Nils Grankvist. Dessa jobbade nästan alltid tillsammans – grävde för att lägga ner avlopp, målade, snickrade och kunde det mesta. Träffade man på dem på kasernområdet fick man oftast höra någon rolig historia eller liknande. Ibland diskuterade de fotboll och det kunde gå hett till för Erik var Elfsborgare och Nils var orubblig Norrbyit.

Året var 1958, en kall januari månad och jag gick regementsdagbefäl. Det var söndagskväll och soldaterna strömmade in genom vakten för att vara på plats i logementet före 24.00. Som brukligt vid denna tid på dygnet, satt jag en stund inne hos vaktchefen och kvällsfikade. Den

gemytliga Gustav Andersson var vaktchef. Plötsligt började en ganska stor lampa blinka rött. Gustav som kunde det där, kontrollerade och konstaterade att de stora pannorna som försörjde hela regementet med värme hade stannat. Efter kontroll på plats i värmecentralen visade det sig att så var fallet. Vi fick fram pärmen med namn på dem som var jourhavande på maskinsidan. Denna helg var det Erik Gullberg som svarade för allt inom maskinavdelningen

EFTERSOM VI VISSTE att Erik inte hade egen bil måste han genast hämtas. Jag såg på klockan som närmade sig 23.00 och tänkte att vid denna tid slumrade säkert Erik. Jag slog en signal och fick efter en bra stund höra en sömnig röst som mumlade något som kunde tydas till Gullberg. Jag förklarade situationen för den nyvakne som förklarade det där kunde väl vänta till morgondagen. Maskinchefen Svantesson bodde i en av lägenheterna i kasern I, så jag föreslog Gustav att väcka honom.

– Nej för jesse namn, då halshugger han Erik, sa Gustav bestört.

” Plötsligt började en ganska stor lampa blinka rött.

I DAGBEFÄLETS WILLYS-JEEP, som saknade allt som heter värme, åkte jag i stället upp till Trandared där Eric bodde och ringde på. Efter en stunds muttrande var han påklädd och vi gick ut till jeepen för att åka tillbaka. Eric med sängvärmens fortfarande i kroppen konstaterade att han skulle frysa ihjäl innan vi var framme vid regementet. Under hela vägen förklarade han att han inget kunde om pannorna – det var ju maskinfolket som ansvarade för det där!

Han klagade under hela vägen på att han aldrig fått gå någon kurs ända tills vi kom fram och närmade oss de jättestora pannorna.

– Jag vet ju för f-n inte ens vilken knapp man ska trycka på för att starta dem, ropade han. I vredesmod gav han pannpumpen en rejäl spark, vilken då med ett högt dån startade. Vi blev lika förvånade båda två över hur detta kunde ske. När jag påpekade: Så bra, du kan ju det här och Eric som för några sekunder sedan förklarat hur dålig han var, nu lättad och med ett leende utbrast:

– JA LITE KAN MAN JU!

LARS REHN

Regementsdagbefäl 1958

Hon kom, hon talade och hon var bra!

Försvarsministern besökte Kungl Älvsborgs Regementes Kamratförening

Den 10 oktober var Karin Enström, Sveriges försvarsminister, på besök hos oss. Med tanke på att många ville se och höra henne och att vår mäss kanske inte räckte till så förlades kvällens sammankomst i det före detta Militärpalatset.

■ **TIDIGARE PÅ DAGEN** hade hon besökt en av stadens gymnasieskolor och på eftermiddagen gjordes ett besök i hemvärnets lokaler där hon fick se en del fordon och annan materiel och blev orienterad om hemvärnets verksamhet.

På kvällen blev det så middag med vår Kamratförening som bjöd på, naturligtvis krigsrätten; ärtsoppa och pannkakor. Men först fick vi höra hennes föredrag. Inför hundratalet åhörare började hon med att hänvisa till sina tre prioriteringar som försvarsminister:

FAKTA

LITE DATA OM VÅR FÖRSVARSMINISTER:
Född 1966, uppvuxen i Enköping och Torshälla. Hon är gift och har tre barn och bor i Vaxholm utanför Stockholm. Gillar att träna i grupp och att cykla. Hon är utbildad vid Marinens officershögskola i Karlskrona samt Marinens krigshögskola i Berga och Näsby Park.
Vidare har hon varit ordförande i Utrikesutskottet och i Natos parlamentariska församling, ledamot i Utrikesnämnden och i Krigsdelegationen samt haft en hel del andra politiska och civila uppdrag.

- att stärka samhällets robusthet och vår förmåga att hantera kriser
- att genomföra försvarsreformen
- att förbereda för ett nytt försvarspolitiskt inriktningsbeslut 2015

VARJE ÅR TILLKOMMER cirka 100.000 ungdomar i vårt land som fick mycket av sin kunskap genom dåvarande värnplikt. Ur denna stora grupp måste man nu rekrytera så att behovet för vårt nya system kommer att fungera. Det är viktigt att vi ska kunna genomföra försvarsreformen eftersom syftet med den är att vi ska stärka vår försvarsförmåga. Vi ser att mycket går bra men det är också mycket som vi vill förstärka. Det är bland annat därför man vill tillföra 1,4 miljarder kronor de kommande fyra åren just för rekrytering, utbildning och övningsverksamhet för våra soldater och sjömän.

VI LITE ÄLDRE ÅHÖRARE hade nog väntat oss en jämförelse med plus eller minus i förhållandet mellan vårt gamla invasionsförsvar och den nya försvarsordningen, men tyvärr fick vi inte höra några nyheter. Efter försvarsministerns framförande besvarade hon de många frågor från åhörarna och efter detta var det tid för kvällens middag.

Samtliga deltagare, tror jag, tyckte det varit en mycket fin kväll med en mycket trevlig och framförallt en kunnig försvarsminister, fast tyvärr inte så många nyheter. Kvällen avslutades med att vår ordförande Sven Wergård tackade för ett fint föredrag och överlämnade blommor och presenter.

LARS REHN

Karin Enström och Sven Wergård på sammankomsten i oktober

Kallelse till Årsmöte

Torsdagen 27 mars 2014 kl 18.00 på vår mäss.
Middag serveras kl 18.00 varefter Årsmötet börjar kl 19.00.
Möteshandlingar finns att tillgå från kl 17.30
Motion från medlem skall enligt stadgarna inlämnas skriftligen till styrelsen senast en vecka före Årsmötet. Kallelse till mötet kommer senare.

Regementsmarschen för sjätte gången

Ja, sjätte gången om man inte räknar med den första – i oktober 1914! I så fall blir det minst sjunde gången, men i sin nuvarande form var det alltså sjätte gången vi firade regementets flytt från Fristad Hed in till Borås stad.

■ **FYRA VECKOR MED SOLSKEN**, men just marschdagen slog vädret om till dugregn. Några uteblev, kanske på grund av regnet, men 73 tappra kvinnor och män genomförde den nu traditionella Marschen. Vid målgången sågs inte en enda ledsen min utan efter de 17 kilometrarna kom glada och en del naturligtvis lite trötta deltagare i mål.

Lite efter klockan 08.00 började både deltagare och åskådare samlas vid minnesstenen på Fristad Hed. Hemvärnets musikkår spelade och ställföreträdande bataljonschefen, Christer Svensson, var för dagen fanbärare. Bataljonschefen Thomas Larsson tog mot truppen och efter några ord och råd startade marschen. Den sjutton kilometer långa sträckan löper i mycket fagra nejder på sin väg mot Borås. Följer Öresjöns nästan milslånga västra sida. Klättrar upp och följer

” Marschen är inte någon tävling

Rya åsar fram till bebyggelsen och passerar vid den vackra Ramnasjön fram till målet, Laddatorpet, inne på gamla regementets område.

Under vägen kan deltagarna fylla på sitt vätskebehov och äta några bullar på två stationer efter marschvägen. Både vid starten och vid målet visade vår föreningens nya vänner, Bohus Elfsborgs Caroliner, som klädda i sina 1710-tals uniformer visade upp sig för marschdeltagarna och de samlade åskådarna.

Borås tidning uppmärksammade tillställningen med reportage och bild i tidningen dagen efter.

Marschen är inte någon tävling, utan deltagarna tar den tid de tycker är lämpligast. Först i mål kom Harry Oksa och Bengt Bjarneteg. Det var första gången de gick marschen men de fick smak för den och lovade komma tillbaka kommande år.

Vid målgången fick deltagarna en vacker medalj som talade om att de deltagit i Regementsmarschen. Vidare vid målet fanns Hemvärnets trevliga personal, som lagat en god kalops, som deltagarna lät sig väl smaka.

I samband med detta överlämnade vår ordförande Sven Wergård ”Laddatorpets” nyckel till till representanter för Carolinerna, vilket symboliserar att dessa nu får ansvaret och kan disponera torpet och dess ladugård.

LARS REHN

En liten förklaring för läsare som inte är från Boråstrakten. Fristad är ett litet samhälle, 13 km norr om Borås, där Älvsborgs regemente låg mellan åren 1797 till 1914. Öresjö är den långa sjön, som leder Viskan norrifrån mot Borås. Ramnasjön är den sjö och idyll, som ligger vid Ramnaparken, där regementet med sin personal under många år firat Svenska Flaggans dag, numera Nationaldagen. Detta område ligger intill riksväg 40, ca en km norr om regementsområdet.

Vid flytten till Borås gick marschen på den östra sidan av Öresjön. På grund av nya vägar och livlig trafik är vi tvungna att vandra på sjöns andra sida. /LR

Harry och Bengt var först i mål efter marschen

Kamratföreningens verksamhetsplan 2014

Mån	Dag	Verksamhet	Plats
Jan	ons 1	Nyårsmottagning	Mässen
	tors 30	Föredrag 1	Mässen
Febr	mån 3	Styrelsemöte	Bathuset
	tis 18	Pubafton 2	Mässen
	tors 27	Föredrag 2	Mässen
Mars	tis 11	Pubafton	Mässen
	tis 18	Studie Polenresa	
	tors 27	Årsmöte K-fören.	Mässen
April	mån 7	Styrelsemöte	Bathuset
	tis 8	Pubafton 3	Mässen
	tis 15	Studie Polenresa	
	tors 24	Föredrag 3	Mässen
	lör 26	Vårresa	Enl senare
Maj	tis 13	Studie Polenresa	
	tors 22	Föredrag 4	Mässen
	tis 27	Studie Polenresa	
Juni	mån 2	Styrelsemöte	Bathuset
	fre 6	Nationaldagen	Ramnaparken
	9-15	Studieresa Polen	Borås-Polen
Aug	mån 11	Styrelsemöte	Bathuset
	30-31	100 årsjubileum Fristad-Borås Försvarets Dag med Borås stad o. Försv.makten	Regements- området
Sept	tis 9	Pubafton 4	Mässen
	tors 25	Föredrag 5	Mässen
	mån 29	Styrelsemöte	Bathuset
Okt	lör 4	Reg-marschen	Frist-Borås
	lör 18	Höstmiddag	Mässen
	tors 30	Föredrag 6	Mässen
Nov	tis 11	Pubafton 5	Mässen
	tors 27	Föredrag 7	Mässen
Dec	mån 8	Styrelsemöte	Bathuset
	fre 19	Lille Jul	Mässen

Några carolinerofficerare besöker vår mäss.

Ordförare Fred Backlund talar på vår höstmiddag

Översteljtnant Pousar binder ihop historia med framtid vid invigningen av subalternrummet.

Kamratföreningen informerar

För att få del av vår information på ett enkelt och snabbt sätt vill vi uppmana alla medlemmar att lämna sin aktuella mejladress till: g.g.kamratforening@hotmail.se
Titta också in på vår hemsida <http://gg-kamratforening.se> för aktuell information.

Styrelsen

God jul kamrater!

■ Utanför mitt fönster regnar det nu, men det var frost med blixthalka i morse så, trots att det är drygt sex veckor till juldagarna, kan jag skriva denna rubrik.

Det har hänt en hel del sedan förra Älvsborgaren kom ut:

SOM SED ÄR samlades några av oss den 29:e augusti vid Traditionsrummet, för att högtidlighålla minnet av Barbaraolyckan. Bogserbåten Barbara sjönk utanför Galterö den 29:e augusti 1950 under hårt väder och stark sjögång. Nio kustartillerister omkom och elva skadades mer eller mindre allvarligt. Den största personliga tragedin i KA historia. Kk Kilvik, garnisonens stabschef, höll ett minnestal över de omkomna och lade en krans vid minnesplåten.

EN MÅNAD SENARE var det samling igen vid Traditionsrummet. Vi fick en presentation av den planerade skjuthallen, som kommer att ersätta alla befintliga skjutbanor innanför staketet. Den är tänkt att byggas i Fortbacken. Bli den av kommer gamla markan där att försvinna. Samtidigt kommer det att bli flera aktiviteter i närområdet. Efter PO Lindes presentation var det kaffe och invigning av nya subalternrummet som byggts i anslutning till traditionsrummets samlingshall. Vid invigningen sköts svensk lösen med en av salutpjäserna, som nu bor i vår pjäshall.

VI HAR OCKSÅ GENOMFÖRT den vanliga höstmiddagen med ett 40-tal deltagare. I år var vi, efter klagomål om brist på "ärter", tillbaka till torsdag och kommissens ärtsoppa. Var det bra? Efter kaffet, när SG Palm fått fart på tekniken, samlades vi alla i matsalen igen. Håkan Beskow visade bilder och berättade för oss hur det gått och går med Götheborg III, vår ostindiefarare. Göteborgs, ja kanske världens största seglande museifartyg. Håkan behöver hjälp för att övertyga lokala politiker och näringslivsföreträdare om marknadsföringsvärdet i att hålla Götheborg III i gång.

ENKÄTSVAREN FRÅN I VÅRAS har vi tagit till oss och de är med i tänkandet runt framtiden för vår kamratförening, men mycket återstår att göra. Fler träffar blir det, men av praktiska skäl i Garnisonens regi – i stort sett blir det en mässkväll i någon form varje månad med bar eller middag och något tema. Vi måste göra informationen om träffarna enkel, billig och lättillgänglig. Det blir inte utskick via brev annat än i undantagsfall. Mejllista och hemsidan kommer, på gott och ont, att ta över som informationsbärare! Närmast är kamraterna i luftvärnet ansvariga för den fjärde december "Barbara" (artilleriets skyddshelgon) med information om nytt luftvärn.

Till alla, en trevlig jul och ett Gott Nytt År!

FRED BACKLUND
ordförande

Historien möter nutid och framtid

Det finns ett gammalt uttryck som säger: "Utan historia är det omöjligt att skapa en framtid". Jag är böjd att hålla med.

Vi backar ju in i framtiden. Vår blick är riktad åt det håll vi kommer från. Vi kan planera och försöka skapa bra förutsättningar för vår framtid, men vi kan inte se den! Vi ser det vi gjort och med det som hjälp ska vi möta det okända på bästa sätt. Vikten av att dokumentera det förflutna visar sig ofta. Vi, som enskilda människor, ägnar oss allt mer åt släktforskning. Vi behöver rötter för att känna oss hela och kunna fortsätta växa.

DET ÄR NU I SLUTET av oktober 2013. Ett par dagar efter stormen Simone. Stormen som försvann. Ja, Sydsverige fick sin beskärda del, men upp mot Göteborgstrakten blev det aldrig mer än en styv kuling, tack och lov. Jag är på väg ner för Fortbacken ute på Käringberget. En del av regementsområdet med gamla anor. Ett riktigt fint höstlandskap möter mig. Solen tittar fram och temperaturen ligger på drygt 13 grader. Till vänster ser jag bergstunneln, som leder in i Oscar II Fort. Anläggningen som stod klar 1907 och var hopplöst omodern redan vid födseln, om man får tro vissa militärstrateger. Nedanför mig kan jag ana älven mellan björkarna som fortfa-

rande är klädda i sin gula höstskrud. Anledningen till att jag är på denna plats är, att jag skall besöka Göteborgs Garnisons Kamratförenings traditionsrum. Det är gamla KA 4 museum, som tagit ny form och dessutom tagit ett stort steg in i nutiden.

UNDER BÖRJAN PÅ 1980-talet hände det mycket inom Marinen. Flottan och KA skulle enas i gemensam freds- och krigsorganisation. Gamla kulturer skulle brytas upp och allt genomsyrades av nytänkande. Mitt i all denna turbulens, ja många medarbetare både inom Flottan och KA upplevde verkligen att det var tumultartat, började ett entusiastiskt gäng att samla in gammal utgången materiel från Kustartilleriet. 1983 startade man och 1985 var det invigning av KA 4 museum med stor pompa och ståt. Under åren fram till idag har det snickrats, målats och byggts ut, parallellt med att "gänget" samlat ihop och dokumenterat billast på billast av både materiel, böcker och dokument. Tillsammans utgör det en skatt för framtiden, när minnet av Kustartilleriets storhetstid börjar blekna i minnet.

Det är många personer med rötter i Kustartilleriet som lagt ett otal mantimmar för att skapa detta. Det gamla uttrycket "Ingen nämnd ingen glömd" är på sin plats. Hoppas alla, som gjort en insats, känner vår tacksamhet och beundran över resultatet. Fem personer vill jag ändå nämna. Det är de fem, som varit med ända från början och ännu är i livet. De är: Gustav Lundberg, som jag sänder en extra tanke, eftersom jag inte tror det blivit något alls utan hans engagemang och obändiga vilja, Fridolf Askerstad, Gustav Brännerud, Kurt Schönemann och Helmer Ternegren. Alla i åldern runt 90 år eller t.o.m. något över, men man kan fortfarande hitta någon av dem ute i traditionsrummet då och då.

NÄR JAG SATTE rubriken "Historien möter nutid och framtid" var det definitivt inte jättegänget jag tänkte på som historia. Nej, när jag nu kommit ner, till mitt i Fortbacken, har jag hamnat vid Göteborgs Garnisons Kamratförenings Traditionsrum. Här känner jag verkligen historiens vingslag. Det finns modeller av de riktigt gamla stadsbildningarna vid Göta Älvs utlopp med de olika försvarslinjerna markerade. Man kan följa utvecklingen via ljustavlor med knappsatser för att tända lampor som visar de olika stadierna. Här finns också fotografier, dokument, böcker, uniformer och, sist men inte minst, materiel från hela Kustartilleriets historia. Skrämmande att se hur mycket av den materiel jag jobbat med under min aktiva tid från 1960 och framåt, som nu är uråldriga

"Framtiden" undersöker "historien" på tavlan med skansarna

T.v.: Eldsjölen Sven-Göran Palm har samordnat traditionerna med framtiden. Här med rörliga salubatteriet i pjöshallen.

Dykaren Kjell Sörquist på plats i det som skall bli konferensrummet. Nostalgi?

museiföremål. Börjar inse att jag själv närmar mig gränsen för museal.

DET ÄR HÖSTLOV för skoleleverna i regionen denna vecka. Min hustru Inger och jag har fått den stora förmånen att umgås med våra två yngsta barnbarn just denna dag. Inger, Iris och Freja är med mig på promenaden. Plötsligt far en tanke genom huvudet. Tänk att här går Inger och jag för att besöka historien. Med oss har vi framtiden i form av våra två små. Där kom rubriken tillbaka! Historien möter nutid och framtid.

ETT PROBLEM med att förena olika tidsepoker är att det krävs förändring. För att få plats med framtiden är det nödvändigt att skrota delar av tidigare epoker. Slakten följer på slaktens

gång. Samtidigt som det känns spännande att få vara del av ett nytänkande kan jag inte låta bli att skänka en tanke till alla de timmar, som lagts ner på KA 4 museum. Nu får en hel del stryka på foten för att det inte finns ekonomiska förutsättningar att driva ett museum på ideell grund och för att Försvarsmakten inte avsätter några pengar till denna typ av verksamhet.

Det finns, som väl är, fortfarande ett uppdrag för Försvarsmakten att vårda sina traditioner. Att då kunna samordna traditionsbevarandet med funktioner för dagens försvar känns rätt tycker jag och hoppas att inte det ena intresset tar död på det andra.

TILLBAKA NU till mitt mantra "Utan historia är det omöjligt att skapa en

framtid". Anledningen till min höstpromenad är att jag skall besöka inte bara traditionsrummet utan dessutom lokaler som skall utgöra samlingspunkt för dagen unga officerare inom Göteborgs Garnison. För några veckor sedan invigdes "subalternrummet" här. I samma hus som traditionsrummet och i direkt anslutning (bara en dörr emellan) till dokumentrummet med bl.a. de historiska modeller jag nämnt tidigare. Här skall dagens – och morgondagens – officerare kunna träffas för avkoppling och eftertanke. Det finns inte bara en ordentlig soffgrupp för att slappa i, det finns också lokaler för konferens och möten. Tänk att få sitta mitt i historieberättelsen och planera framtiden. Kan det bli bättre?

KAJ MODIG

Vi har i tidigare artiklar fått följa RO/Kn Zensén. Efter inkallelse till beredskapstjänstgöring 1939 har han varit med om utbildning på och krigsorganisering av rörligt 15,2 cm batteri. Vi har följt med honom fram till att batteriet grupperats i Lysekil.

När vi lämnade Zensén i förra numret hade han, som batteriadjutant, påbörjat inkvartering av personal och upprättande av batteriexpedition i gamla, tomma Grand Hotel i södra hamnen. Här fortsätter berättelsen.

Några minnen från livet som Kustartillerist

■ **INNAN DESSA ARBETEN** sattes igång, var det nödvändigt att se till att vi själva och vårt folk, snabbast och på mest effektiva sätt, fick återhämta krafter och vitalitet. Baerendtz, Baarsen och jag beslöt oss för att gå till Tärnan, stadens så kallade systemrestaurant, för att därstädes intaga en riktig måltid. Läget verkade ju vara så allvarligt, att det kanske var vår sista "riktiga" måltid. Det blev det normala med smör, ost och sill, varmrätt och kaffe. Till detta tvenne snapsar, öl och till kaffet kaptenlöjtnant. Den lilla restauranten fylldes snart av kustartillerister. Vid ett bord satt kapten och han hade sin lilla hund med som sällskap. Eftersom vi verkligen behövde sömn började det kännas i ögonen. Vi avslutade dagens övningar med att uppsöka våra sängar, som ännu så länge var spridda till olika fastigheter i staden.

JAG SKULLE BO i ett mycket litet rum innanför kaptens, så jag hade att gå genom hans för att komma in i mitt. Eftersom jag kom först, störde jag inte. Rummet var nog det minsta jag sett. En engelsk järnsäng, ett litet nattduksbord med lampa samt en stol, sedan var det fullt. Jag somnade omedelbart och stördes på intet sätt, när kapten och den lille hunden kom hem och lade sig. Jag tror jag somnade omkring klockan åtta den kvällen. Vid midnatt vaknade jag till av att jag hörde en ringsignal. Jag visste inte var jag befann mig. Jag försökte komma ur sängen, det gick inte. Där var en vägg (då jag senast låg i en säng hade jag väggen på höger sida och här hade

jag den på vänstersidan). Jag hörde ringsignalerna, vred in mig i lakanen, jag trodde jag var tillfångatagen av tyskarna och inspärrad i en trång cell. Plötsligt far jag med en duns ned i golvet och vaknar på allvar så att jag vet var jag är. Telefonen ringer, men varför svarar inte kapten, telefonen står ju vid fotändan av hans säng. Jag kommer loss från lakanen och upptäcker att jag, när jag trillade, även slagit ikull nattduksbordet. Jag kommer upp och öppnar dörren till kaptens rum. Då kommer den lille hunden farande. Han skall försvara sin husse!

EFTER EN DEL ÖVERTALNING kunde jag komma fram till telefonen. Kapten fortsatte att sova. Jag fattade luren och hotellets ägarinna, som satt i växel, meddelade att det var statligt personilsamtal till kapten Bergman från Befälhavande Amiralen vid Västkustens Marindistrikt. Hur skulle jag

få liv i kapten utan att hunden och jag skulle bli ovänner? Efter mycket skrikande från min sida kom han upp, sur som bara den. Han tog telefonen, svarade och slutade med: Skall ske amiral!

ORDERN VAR FULL STRIDSBEREDSKAP. Vi började omedelbart klä på oss, men för detta behövde vi ljus, så vi tände lamporna. Själva mörkläggningen hade utförts av hotellets personal. När jag var färdig i full krigsmundering, hördes klampande steg i trappan upp till oss. Dörren rycks upp och in kommer en av stadens poliser, som hade upptäckt en strimma ljus i

ett av våra fönster. Han beordrade oss att omedelbart släcka allt ljus. Han hade ingen förståelse för att vårt förhållande var viktigare samt att kapten Bergman nu var HÖGSTE CHEF I LYSEKIL. DET VAR KRIGSTILLSTÅND. Han fick reda på det senare.

Kapten for runt och larmade folket, jag underofficerarna. De övriga officerarna larmades genom hotellets försorg. Vi blev stridsberedda och det blev morgon igen. Då satte vi igång med att ordna för "inre tjänsten". Grand Hotel blev öppnat och nor-

” Ordern var: Full stridsberedskap

Sveriges beredskap är god!

malt arbete började kunna startas. I anslutning till matsalen fanns en stor altan som vette mot parken. Där ordnade vi kaffeservering och dylikt på kvällarna. Det fick bli vårt marketenteri. Den tidigare nämnde kamraten till mig, furiren Baarsen, hade en mycket speciell begåvning. Han kunde inga noter, men spela piano på gehör: DET KUNDE HAN. Vi hittade ett piano inne på hotellet, så det blev konserter så ofta han orkade. Vackra kvällar flyttade vi ut pianot på altanen. Då samlades den civila befolk-

ningen utanför och njöt tillsammans med oss.

PÅ VALBORGSMÄSSOAFTONEN hade vi ordnat med dans i vår matsal. Orkestern hade vi knåpat ihop själva. Jag spelade på ett lånat batteri. Allt gick städat till, men en halkolycka med en av våra gossar gjorde att jag fick ta min tjänstebil och köra honom till sjukhuset för att bli hopsydd. Det kändes något överkligt att köra i den helt mörklagda staden med den mörklagda bilen. Jag vill minnas att den ljusöpp-

ning man fick ha på bilens strålkastare var 15 x 50 mm. Det blir inte så mycket ljus för ambulanskörning. Allt gick väl och jag tror gossen var i tjänst efter ett par dagar igen.

Den manliga befolkningen i Lysekil var, genom någon underlig gammal förordning, inmönstrade till förband i Norrland. Detta gjorde att jag kom fram till att varje kustartillerist hade minst fem flickor, varje flottist fyra, varje infanterist tre och ändå hade de kvarvarande civila ca två var att välja bland. Vad får man inte fram med statistik? På grund av den blomstrande konservindustrin fanns ett överskott av flickor. Det var tider det.

JAG NÄMNDE OM TYSKARNA, när vi kom till staden. Dom blev internerade i en äldre stor villa. När man passerade denna vid åtta-tiden på morgonen, fick man verkligen se "Kraft durch Freude". En av dem var befälhavare och hade gymnastik med de andra ute i trädgården. Dessutom sjöng de för allt dom var värda.

När allt blev organiserat hade vi en väldig massa folk att hålla reda på. Vi hade, utöver vårt eget KA-folk, personal från Flottan, Sjövärnsskåren och Infanteriet.

Vid ett tillfälle började vi se ljusglimtar från ett ställe på Skaftölandet, och plötsligt en kväll såg vi, hur det kom signaler utifrån havet. Det blev samarbete med polisen och en morgon, när torghandeln hade börjat, fick två, till synes civila och oklanderliga, medborgare följa med polisen, för vidare transport till Göteborg. Signalerna upphörde.

Södra Hamnen 70 år senare under en hemvärnsövning.

Fortsättning följer

Veteranerna på Bohus Fästning och Lödöse Museum

■ **VI VAR 19 PERSONER** som kom trots det gråmulna vädret med risk för skurar, när vi besökte Bohus fästning i november. Märkligt att det var 65 år sedan jag var där trots närheten! Samma var det för de flesta som var med.

Guiden, Ingrid Kenne, hälsade oss välkomna och lotsade oss runt i denna borg som började byggas 1308 för att bevaka Norges sydgräns. Vi fick oss en historielektion om fästningens historia och alla slag som stått mellan normän, svenskar och danskar under åren. Den var belägrad 14 gånger men aldrig erövrad i strid. Mest imponerade var hur man lyckats bygga ett sånt mastodontverk på den tiden. Man överraskades också hur stort fästningsområdet var. Det ser ju inte mycket ut för världen då man ser det från motorvägen. Om Du är intresserad av hela historien kan Du gå in på Wikipedia och söka på Bohus fästning.

Efter besöket blev vi hembjudna på fika hos en av våra medlemmar, Henrik Auvinen, som bor i Bohus. Han och hans fru hade dukat upp ett dignande bord med bröd, smör, pålägg och grönsaker. Vi åt av härligheterna och blev så mätta att någon mer fika blev det inte under dagen.

Stort tack för undfagnaden!

Vidare till Lödöse Museum.

Lödöse var en av medeltida Sveriges viktigaste stadsbildningar och dess enda hamnstad mot väster. Redan på 1000-talet uppstod en handelsplats, som efter några hundra år var en av landets sex främsta städer. Det var en blomstrande handelsstad med kloster och en borganläggning som med sitt vallgravssystem hört till landets största. År 1473 anlades Nya Lödöse vid Sävåns mynning och det blev början till nedgången för den gamla platsen. I Lödöse försvann med tiden spåren av den gamla stadsbebyggelsen ovan mark, men det finns kvar i upp till fyra meter djupa kulturlager som arkeologerna har grävt upp och de fornlämningar som man funnit finns nu på Lödöse Museum.

Återigen en mycket trevlig dag i Hemvärnsveteranernas anda. Är Du förresten intresserad av att vara med? Du som varit med i Hemvärdet i tio år eller arbetat för Hemvärdets bästa är välkommen!

Byggnad 129

På Radarhöjden finns byggnad 129 som ersätter de Hemvärdsgårdar som fanns inom Göteborgs kommun. Där huserar bataljonerna med kompanier och frivilligorganisationer. Även

Veteranförningen har en expedition i denna byggnad.

Vi har startat en arbetsgrupp som försöker att vårda traditionerna via tillvarataget material och fotografier från Hemvärdets historia. Hemvärdsgårdarna i Göteborg Östra, Västra och Askim har försvunnit/rivits och vi vill förvalta arvet med att dels skriva om tillkomsten av Hemvärdet och föregångarna. Det lokala försvaret har genom tiderna organiserats under enheter som Borgerskapets Militärkår, Stadsvakten, Skarpskyttekåren och Landsstormen, vilka har fått sina platser och historik i de lektionssalar och gemensamma utrymmen som finns att tillgå.

Vi har satt upp ett prisskåp på priser som Hemvärdet erövrat både i nationella samt internationella tävlingar under åren och kommer att sätta upp fotografier med mera i de aktuella rummen. Vi beräknar att vara klara med detta arbete under våren 2014 då Du är välkommen att besöka byggnaden och ta del av vad vi åstadkommit.

Har Du några bilder eller annat som vi kan använda så hör gärna av dig till ghvfgbg@gmail.com

BENGT G TÖNNÄNG

Försvarstornet Fars Hatt på Bohus Fästning

Vi gratulerar 2014

1/1	75	Åkerdahl	Robert
17/1	85	Gren	Hans
30/1	90	Johansson	Allan
6/2	80	Kurtén	Rolf
13/3	65	Johansson	Leif
18/3	80	Erlandsson	Göran
25/3	75	Tönnäng	Anita
2/4	70	Mathiasson	Lars-Göran
8/4	80	Falke	Göran
9/4	85	Johnelius	Lars
19/5	85	Eriksson	Karl-Axel
23/5	70	Öhman	Bo
28/5	70	Carlsson	Thore
31/5	70	Boschetti	Giuseppe
7/6	75	Danielsson	Nils
15/6	85	Johansson	Gilbert
18/7	75	Auvinen	Henrik
23/7	70	Abrahamsson	Ronny
12/8	65	Gustavsson	Ulla
17/8	70	Karlsson	Bengt V
8/9	75	Hansson	Jan
24/9	75	Petersén	John
10/10	75	Persson	Per-Olof
23/10	80	Nilsson	Per-Erik
28/11	65	Klasson	Christina
29/11	75	Hägeryd	Bo
30/11	70	Södermyr	Eje

SOLDATEN

*Gud och soldaten vörda vi,
i tider av fasa de står oss bi.
Men när faran är borta och fyllda
äro faten,
då glömma vi Gud och förakta
soldaten.*

■ **DENNA DIKT** som vi ofta ser citerad, när vi känner oss åsidosatta av otacksamma politiker och en oförstående allmänhet, brukar tillskrivas Alf Henrikson (1905-1995). Faktum är att det är en översättning av Rudyard Kiplings (1865-1936) text, som Henrikson fick publicerad i Dagens Nyheter. Kipling fick Nobelpriset i litteratur 1907 för bl a berättelser som Djungelboken och Havets hjältar. Han var en stark förespråkare för brittisk imperialism, vilket med tiden ansågs allt mindre "politiskt korrekt".

Men inte ens Kipling är den ursprunglige upphovsmannen, utan dikten skrevs redan 1632 av Frances Quarles (1592-1644). Christer Åsberg i Alf Henrikson-sällskapet reder ut begreppen:

Alf Henrikson var en beundrare av Kipling (se dikt vid dödsbudet 19/1 1936 och dito då förebilden till Kim avlidit 12/6 1934) och har (1943) översatt den berömda "On the road to Mandalay", och säkert en del annat också, t.ex. under 40-talet då han ofta hade översättningar (från engelska och kinesiska) på "Namn och Nytt"-sidan i DN.

Kipling har skrivit en dikt som heter *The Soldier*, men den tycks gå tillbaka på en dikt av 1600-talspoeten Francis Quarles. Dikten tycks i olika tider ha tillvunnit sig popularitet, vilket bl.a. visar sig i ett idogt citerande i diverse militära sammanhang och en variation i fråga om vissa ordval. Att Henrikson tillskrivs dikten beror nog på att han faktiskt har översatt den i DN och att någon läsare citerat därifrån och sedan har det rullat på. Med verbet 'ära' i stället för 'vörda' finns den på några militärhistoriska sajter på nätet.

Originallet på engelska, **Kipling**:

THE SOLDIER

God and the Soldier, we adore,
In time of danger, not before.
The danger passed and all things
righted,
God is forgotten and the Soldier
slighted*.*

Francis Quarles 1632

*Our God and soldier we alike
adore.*

Even at the brink of danger; not
before;*

After deliverance, both alike
requited*.*

*Our God's forgotten, and our
soldiers slighted.*

President John F. Kennedy

citerade frasen i Fort Stewart, Georgia den 26 nov 1962 i ett tal till medlemmarna av First Armored Division:

"För många år sedan, fann man enligt historien, i en vaktkur i Gibraltar en dikt som löd:

*'God and the soldier, all men adore
In time of danger and not before
When the danger is passed and all
things righted,*

*God is forgotten and the soldier
slighted.'*

Detta land glömmet varken Gud eller soldat. På båda förlitar vi oss nu. Tack!"

CÅ

First Armored Division – en pansarstyrka – var den första amerikanska truppenhet som sattes in mot axelmakterna vid 2:a världskriget. Där efter deltog man i Korea-kriget 1951, Kubakrisen 1962, Irak-kriget 2005 och Afghanistan 2011.

adore = dyrka, ära

brink of danger = randen till hotande fara

deliverance = befrielse

requited = gengäldade, bestraffade

slighted = förringad, föraktad (et. släkt med ty "schlecht" o. eng "slender")

RED.

Carl Nordenadler

CARL NORDENADLER föddes på Eskilsred, kompanichefsboställe för Marks Compagnie. Fadern, Anders Fredrik, var chef för Vedens Compagnie 1839-1840 och Marks Compagnie 1840-1852.

Nordenadler var efter 31 år som officer fortfarande kapten. Han befordrades till major några månader före sin 50-årsdag. En månad före sin 56-årsdag befordrades han till överste och förordnades till chef för Kungliga Älvsborgs regemente. Som sådan tjänade han under perioden 1898-1903. Han blev pensionär den 3 januari 1903 och dog av ett slaganfall under en måltid på Hotell Du Nord i Borås den 11 mars 1903.

Regementet hade under perioden 1797-1914 sin regementsövningsplats förlagd till Fristad Hed. Denna användes under sommarhalvåret för att utbilda regementets indelta soldater och värnpliktiga. Regementsstaben som var i tjänst hela året hade på Nordenadlers tid lokaler i Borås centrum.

Nordenadler är den ende

regementschefen för Kungliga Älvsborgs regemente som varit ogift. Han hade en lägenhet i Borås och bodde inte

Överste Carl Nordenadler

som kutym varit i närheten av Fristad Hed. Han umgicks mycket med de yngre officerarna som liksom han vanligtvis var ogifta. Han var en skicklig schackspelare och fördrev mycket av sin tid på Hotell Borås när han inte var på Fristad Hed och deltog i mässlivet därstädes. Exakt hur är inte känt men minnet av honom som socialt trevlig och vän till de unga subalternerna överlevde hans livstid och födde så småningom tanken på att utse honom till Skyddshelgon för subalternerna.

Tradition härleds till latinets tradere som betyder lämna över, föra vidare.

Den 19 november 2013 beslutade styrelsen för Göteborgs garnisons subalternkår att verka för att Nordenadler-traditionen ges möjlighet att bli en del av kårens traditioner. ■

Kom med på vår internationella 2-dagars marsch med sträckorna 10, 25 & 40 km!

UPPLEV GÖTEBORG genom en annorlunda sightseeing, få bra motion och en medalj på köpet. Den första dagen passeras många av stadens sevärdheter och den andra upplever ni en del av den vackra Svenska västkusten. Anmälan på www.elfsborgsmarschen.se

TÄNK PÅ ATT garnisonen betalt startavgift för marschdeltagare, som endera är tillsvidareanställda eller ingår i något av garnisonens insatsförband, d.v.s. alla de fyra Hemvärnsbataljonerna, 41.a, 42.a, 43.a och 44.a. Vidare 17. Amfibiebevakningsbåtskompaniet, 132. Säkerhetskompaniet, 1. Sjukhuskompaniet, 2. Sjukhuskompaniet och Garnisonens Bevakningspluton.

Annonsera mera!

Här visas ett par exempel på annonsering som vi behöver för att möjliggöra fortsatt utgivning av tidningen. Vi når många beslutsfattare inom stat och kommun och det kan löna sig att marknadsföra sitt affärsområde. Ring kontaktpersonerna på sid 2 och anmäl ditt intresse!

RED.

**Vi håller professionell
tvättutrustning igång!**

Ring oss på telefon:
0771-61 52 00

- Servicestationer i Malmö, Göteborg & Stockholm
- Certifierade servicetekniker
- Service- och underhållsavtal
- Reparationer av professionell tvättutrustning
- Personlig rådgivning
- Installationer
- Fasta priser

www.electrolux.se/laundrysystems
E-post: els.service@electrolux.se

Thinking of you
Electrolux
PROFESSIONAL LAUNDRY